

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

**з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛІСТИКА»
підготовки бакалавра**

**напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності
0816 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

МОДУЛЬ I. Теоретичні засади криміналістики. Криміналістична техніка.

Тема 1. Предмет, завдання та система криміналістики

Питання для самостійного опрацювання

1. Закономірності, які вивчає криміналістика.
2. Злочинна діяльність як об'єкт пізнання в криміналістиці.
3. Принципи криміналістики.
4. Зв'язок криміналістики з суміжними галузями знань.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Система криміналістики».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Вперше в науковий обіг термін «криміналістика» ввів:
А) Ганс Грос;
Б) Н. Бокаріус;
В) Альфонс Бертільйон;
Г) Вільям Гершель.
2. Криміналістика виникла в надрах науки:
А) кримінального права;
Б) судової медицини;
В) кримінального процесу;
Г) кримінології.
3. Складна динамічна система, яка включає ряд компонентів – це:
А) механізм злочину;
Б) суб'єкт злочину;
В) закономірність;
Г) розслідування злочинів.
4. Загальним завданням криміналістики є:
А) розробка та вдосконалення організаційних, тактичних і методичних основ досудового та судового слідства, основ судової експертизи;
Б) вдосконалення криміналістичних методів попередження злочинів;
В) забезпечення швидкого і повного розкриття злочинів, викриття винних, запобігання та припинення усіх кримінально караних посягань;
Г) активне вивчення та узагальнення слідчої та судової практики.
5. Систему криміналістики складають розділи:
А) загальна теорія криміналістики, трасологія, документознавство, криміналістична тактика, криміналістична методика;

Б) загальна теорія криміналістики, криміналістична техніка, кримінальна реєстрація, криміналістична тактика, криміналістична методика;

В) криміналістична техніка, зброєзнавство, трасологія, документознавство, криміналістична тактика, криміналістична методика;

Г) загальна теорія криміналістики, криміналістична техніка, криміналістична тактика, криміналістична методика.

6. Розділ криміналістики, що займається розробкою прийомів проведення слідчих дій, загальних тактичних рекомендацій щодо організації та планування процесу слідства – це:

А) організація та планування розслідування;

Б) криміналістична тактика;

В) методика розслідування окремих видів злочинів;

Г) криміналістична методологія.

7. Розділ криміналістики, який являє собою систему наукових положень і розроблених їх основі рекомендацій щодо організації і здійснення розслідування та запобігання окремим видам злочинів – це:

А) криміналістична техніка;

Б) криміналістична методика;

В) криміналістична тактика;

Г) організація та планування розслідування.

8. Галузеву структуру має розділ криміналістики:

А) криміналістична тактика;

Б) криміналістична техніка;

В) криміналістична методика;

Г) загальна теорія криміналістики.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Криміналістики має зв'язок з такими галузевими правовими науками як:

А) кримінальним правом;

Б) судовою медициною;

В) кримінальним процесом;

Г) кримінологією.

10. Об'єктом криміналістики є:

А) злочинний результат;

Б) діяльність з виявлення, розкриття, розслідування злочинів та судового розгляду кримінальних проваджень;

В) інформація про злочин;

Г) злочинна діяльність.

11. Предмет науки криміналістики включає в себе:

А) діяльність правоохоронних органів та суду щодо застосування ними кримінального закону;

Б) закономірності механізму злочину;

В) закономірності збирання, дослідження, оцінки та використання доказів;

Г) суспільні відносини, які виникають у зв'язку зі скоєнням злочину і призначенням кримінального покарання.

12. Специфічними завданнями криміналістики є:

А) вдосконалення криміналістичних методів попередження злочинів;

Б) забезпечення швидкого і повного розкриття злочинів, викриття винних, запобігання та припинення усіх кримінально каранних посягань;

В) активне вивчення та узагальнення слідчої та судової практики;

Г) ідентифікація особи за слідами рук.

13. Галузями криміналістичної техніки є:

А) криміналістична фотографія й відеозапис;

Б) габітоскопія;

В) криміналістична систематика;

Г) вчення про методи криміналістики.

14. До часткових криміналістичних теорій відносять:

А) вчення про механізм злочину;

Б) вчення про мову криміналістики;

В) вчення про методи криміналістики;

Г) вчення про спосіб скоєння та приховання злочинів;

15. Криміналістична систематика розробляє:

А) криміналістичні терміни;

Б) криміналістичні класифікації;

В) криміналістичні методи;

Г) криміналістичні системи.

16. До складу криміналістичної тактики входять:

А) вчення про криміналістичну версію та планування розслідування;

Б) тактичні прийоми;

В) вчення про методи криміналістики;

Г) криміналістична характеристика злочинів.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між іменами видатних вчених криміналістів та стислими їх характеристиками:

1. Альфонс Бертільйон (1853-1914);

2. Генрі Фолдс (1843-1930);

3. Євгеній Федорович Буринський (1849-1912);

4. Ганс Гросс (1847-1915).

А) основоположник західноєвропейської криміналістики та юридичної психології, ввів в науковий обіг термін «криміналістика», був професором Чернівецького університету;

Б) один із основоположників дактилоскопії, першим запропонував ідентифікувати злочинців по відбиткам пальців;

В) засновник судової фотографії і технічного дослідження документів, заснував першу в світі судово-фотографічну лабораторію;

Г) автор методів антропометричної реєстрації, ототожнення злочинців, сигналітичної та метричної фотозйомок, принципів словесного портрету.

18. Встановіть відповідність між розділами криміналістики та їх характеристиками:

1. загальна теорія криміналістики;
2. криміналістична тактика;
3. криміналістична техніка;
4. криміналістична методика.

А) об'єднує систему теоретичних положень і розроблених на їх основі технічних засобів і методів збирання та подавання криміналістичної інформації з метою розкриття та попередження злочинів;

Б) займається розробкою прийомів проведення слідчих дій, загальних тактичних рекомендацій щодо організації та планування процесу слідства;

В) представляє систему методологічних принципів, теоретичних концепцій, категорій, понять і визначень, проблем і закономірностей розвитку галузі криміналістики в історичному аспекті;

Г) являє собою систему наукових положень і рекомендацій щодо організації і здійснення розслідування та запобігання окремим видам злочинів, розроблених на їх основі.

19. Встановіть відповідність між галузями криміналістики та метою їх дослідження:

1. судова балістика;
2. криміналістична одорологія;
3. криміналістична фоноскопія;
4. габітологія.

А) дослідження запахів;

Б) дослідження зовнішності людини;

В) дослідження голосу людини;

Г) дослідження вогнепальної зброї.

20. Встановіть відповідність у послідовності стадій збирання доказів:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

А) фіксація;

Б) виявлення;

В) збереження;

Г) вилучення.

Тема 2. Методологічні засади криміналістики

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття методів криміналістики і їх класифікація.
2. Загальнонаукові методи у криміналістиці.
3. Спеціальні методи криміналістики. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві.
4. Використання даних природничих та технічних наук, узагальнення слідчої, судової та експертної практики як джерело формування криміналістичних методів.
5. Співвідношення методів криміналістики і методів практичної діяльності в розкритті злочинів.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою та підготувати опорний конспект питань теми.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Методи криміналістики та їх класифікація».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Система методів, за допомогою яких пізнаються об'єкти реальної дійсності, віднесених до предмету науки криміналістики – це:
 - А) матеріалістична діалектика;
 - Б) методологія криміналістики;
 - В) діалектична логіка;
 - Г) методологія кримінології.
2. Загальноприйнятою класифікацією методів науки криміналістики є:
 - А) загальний (всезагальний), загальнонаукові та спеціальні методи;
 - Б) емпіричні, теоретичні та практичні методи;
 - В) чуттєво-раціональні, спеціальні та кібернетичні методи;
 - Г) загальнонаукові, математичні та спеціальні методи.
3. В якості загального (всезагального) методу криміналістична наука визнає:
 - А) математичний метод;
 - Б) діалектичний метод;
 - В) соціологічний метод;
 - Г) антропологічний метод.
4. Спеціальні методи – це:
 - А) методи, які відображають пізнавальну специфіку однієї чи декількох споріднених наук;
 - Б) методи, які використовуються в усіх або більшості наук;
 - В) методи, що дозволяють здійснити комп'ютерне моделювання;
 - Г) методи, які використовуються для автоматичної обробки інформації.
5. Методи криміналістики завжди застосовують:

- А) комплексно;
- Б) вибірково;
- В) окремо;
- Г) диференційовано.

6. Моделювання – це:

- А) проведення дослідження для відтворення явищ у штучно створених аналогічних умовах;
- Б) процедура визначення ознак об'єкту;
- В) зіставлення ознак, властивих для одного або декількох об'єктів, та їх вирізнення з метою встановлення подібностей чи відмінностей;
- Г) метод, який полягає у побудові моделей будь-яких явищ для детального пізнання.

7. Синтез – це:

- А) мисленнєва пізнавальна операція, що передбачає розкладання об'єкта пізнання на складові його елементи;
- Б) принцип пізнання та логічного висновку від загального до окремого;
- В) мисленнєве складання складових елементів об'єкта пізнання з метою виявлення суті в їх єдності;
- Г) принцип пізнання та логічного висновку від окремого до загального.

8. Індукція – це:

- А) мисленнєве розкладання об'єкта пізнання на складові його елементи;
- Б) принцип пізнання та логічного висновку від загального до окремого;
- В) мисленнєве складання складових елементів об'єкта пізнання з метою виявлення суті в їх єдності;
- Г) метод наукового пізнання, який полягає в дослідженні руху знань від одиничного до загального.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Критеріями застосування методів криміналістики у практичній діяльності є:

- А) швидкість;
- Б) собівартість;
- В) етичність;
- Г) законність.

10. До загальнонаукових методів криміналістики відносять:

- А) математичні методи;
- Б) психологічні методи;
- В) кібернетичні методи;
- Г) фізичні методи.

11. До спеціальних методів криміналістики відносять:

- А) власне криміналістичні методи;
- Б) логічні методи;
- В) кібернетичні методи;

Г) спеціальні методи інших наук.

12. До власне криміналістичних методів криміналістики відносять:

- А) дактилоскопічне дослідження;
- Б) одорологічне дослідження;
- В) дослідження об'єктів біологічного походження;
- Г) дослідження в інфрачервоних променях.

13. Який з перелічених методів не відносяться до власне криміналістичних:

- А) аналіз;
- Б) дактилоскопія;
- В) планування розслідування;
- Г) дедукція.

14. Логічними загальнонауковими методами криміналістики є:

- А) індукція і дедукція;
- Б) аналіз і синтез;
- В) моделювання;
- Г) спостереження.

15. Кібернетичними методами криміналістики є:

- А) геометрична побудова;
- Б) комп'ютерне моделювання;
- В) пошук та автоматична обробка інформації;
- Г) моделювання.

16. Джерелом формування криміналістичних методів є:

- А) природничі науки;
- Б) спеціальні наукові розробки;
- В) слідча, судова та експертна практика;
- Г) логіка.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між методами криміналістики та їх характеристиками:

- 1. спостереження;
- 2. опис;
- 3. порівняння;
- 4. експеримент.

А) зазначення ознак об'єкту;

Б) проведення дослідження для відтворення явищ у штучно створених аналогічних умовах;

В) цілеспрямоване, планомірне та відносно тривале сприйняття будь-якого об'єкта, явища чи процесу, яке проводиться з раніше визначеною метою;

Г) зіставлення ознак, властивих для одного або декількох об'єктів, та їх вирізнення з метою встановлення подібностей чи відмінностей.

18. Встановіть відповідність між методами криміналістики та їх характеристиками:

1. аналіз;
2. дедукція;
3. аналогія;
4. абстрагування.

А) логічний висновок від окремого до окремого та від загального до загального;

Б) розчленування предмету пізнання;

В) принцип пізнання та логічного висновку від загального до окремого;

Г) спосіб пізнання, за якого відкидається все несуттєве для певної криміналістичної задачі.

19. Встановіть відповідність між видом методу криміналістики та його різновидом:

1. математичні;
2. кібернетичні;
3. чуттєво-раціональні;
4. логічні.

А) спостереження;

Б) геометрична побудова;

В) аналогія;

Г) комп'ютерне моделювання.

20. Встановіть відповідність між методом криміналістики та прикладом його використання:

1. опис;
2. індукція;
3. аналогія;
4. моделювання.

А) висування версії про те, що декілька злочинів скоєні однією й тією ж особою на підставі схожості способу їх скоєння;

Б) під час огляду місця події виявлено об'ємний слід взуття, який зафіксовано шляхом виготовлення гіпсового зліпку;

В) на місці скоєння злочину виявлено сім стріляних гільз, експертизою встановлено, що всі гільзи відстріляні з одного й того ж пістолету;

Г) під час допиту потерпіла вказує, що чоловік, який відкрито заволодів її сумкою є високим, худорлявої статури, заїкається...

Тема 3. Криміналістична ідентифікація і діагностика
Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття, наукові засади криміналістичної ідентифікації. Значення криміналістичної ідентифікації у слідчій, експертній та судовій діяльності.
2. Види та форми криміналістичної ідентифікації.
3. Ототожнення і встановлення групової належності.
4. Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
5. Поняття ідентифікаційних ознак і властивостей, їх класифікація. Ідентифікаційне поле. Ідентифікаційний період.
6. Стадії ідентифікаційного дослідження. Методика ідентифікаційних досліджень. Способи порівняльного дослідження.
7. Поняття і сутність криміналістичної діагностики. Наукові засади криміналістичної діагностики.
8. Діагностичні завдання та методика їх вирішення. Значення криміналістичної діагностики для розкриття та розслідування злочинів.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Види та форми криміналістичної ідентифікації».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Специфічний метод, що має змогу розв'язувати вузькі ідентифікаційні завдання, сутність яких полягає у встановленні тотожності конкретного об'єкта, який має усталену зовнішню форму – це:

- А) криміналістична ідентифікація;
- Б) загальна теорія криміналістичної ідентифікації;
- В) криміналістична діагностика;
- Г) ідентифікаційний процес.

2. У криміналістиці розрізняють такі типи (випадки) ідентифікації:

- А) встановлення тотожності об'єкта за ознаками, відображеними у пам'яті людини;
- Б) встановлення тотожності за слідами, які відображають ознаки зовнішньої будови та інших речових проявів;
- В) встановлення тотожності цілого за частиною;
- Г) усі відповіді правильні.

3. Суб'єктом криміналістичної ідентифікації може бути:

- А) експерт;
- Б) слідчий;
- В) свідок;
- Г) будь-який учасник процесу.

4. За допомогою криміналістичної ідентифікації можна вирішити питання:

- А) встановлення наявності або відсутності зв'язку об'єкта з подією;
- Б) перевірку побудови слідчих версій;

- В) встановлення інших важливих для розслідування обставин;
- Г) усі відповіді правильні.

5. Не є способом порівняльного дослідження:

- А) зіставлення;
- Б) спостереження;
- В) суміщення;
- Г) накладення.

6. Ідентифікаційний період – це

А) час, протягом якого здійснюється експертне ідентифікаційне дослідження;

Б) час, що минув від моменту відображення сліду до моменту його виявлення слідчим;

В) час, протягом якого ознаки і властивості об'єкта, хоч і змінюються, але залишаються достатніми для встановлення тотожності;

Г) час, що минув від моменту направлення слідчим (судом) постанови про призначення експертизи до моменту здійснення експертом ідентифікаційного дослідження.

7. При індивідуальній ідентифікації встановлюється:

- А) тотожність;
- Б) подібність;
- В) конкретна тотожність;
- Г) відмінність.

8. Ознаки притаманні не тільки певному об'єкту, а й усім об'єктам тієї чи тієї конкретної групи (виду, роду) називаються:

- А) загальними;
- Б) частковими;
- В) випадковими;
- Г) необхідними.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. У теорії та практиці криміналістичної ідентифікації розрізняють такі форми відображення:

- А) матеріальнофіксуючу;
- Б) процесуальну;
- В) ідеальну (психофізіологічну, психічну);
- Г) кримінальну.

10. За характером встановлюваної тотожності криміналістичну ідентифікацію поділяють на:

- А) самотійну;
- Б) індивідуальну;
- В) групову;
- Г) колективну.

11. До непроцесуальних форм ідентифікації відносять:

- А) встановлення особи за документами;
- Б) проведення ідентифікаційних судових експертиз;
- В) проведення слідчих дій;
- Г) використання криміналістичних і оперативних обліків.

12. Вимогою використання ідентифікаційної ознаки є:

- А) специфічність;
- Б) змінюваність;
- В) вираженість;
- Г) складність виявлення.

13. Зразки для порівняння мають відповідати таким вимогам:

- А) не повинні викликати сумнів у їх походженні від об'єктів, які перевіряють;
- Б) мають відображати достатню кількість властивостей цих об'єктів;
- В) можуть бути непридатними для порівняння;
- Г) можуть бути використані незалежно від того чи піддавалися вони зміні.

14. Зіставлення як спосіб порівняння відбувається шляхом:

- А) розташування в одному полі порівнюваних об'єктів так, щоб ознаки одного складали продовження ознак іншого;
- Б) безпосереднього зіставлення ознак ототожнюваного об'єкта з ознаками ототожнюючих об'єктів;
- В) шляхом проектування порівнювальних ознак на один екран або розміщення їх в одному полі мікроскопу;
- Г) встановлення контакту між порівнюваними об'єктами так, щоб їх можна було спостерігати у наскрізному світлі.

15. Діагностичні дослідження дають змогу визначити:

- А) тотожність об'єкта;
- Б) компонентний склад речовини;
- В) наявність чи відсутність в об'єкті тих чи інших можливих складових, а також оцінити його фактичний стан;
- Г) індивідуальність об'єкта.

15. До часткових (власних) ознак у криміналістиці відносять:

- А) типи та види папілярних узорів пальців рук;
- Б) «вічка», «містки», «острівки», «фрагменти», «крапки», «злиття», «розгалуження» в папілярних узорах слідів пальців рук та інші дактилоскопічні особливості будови в узорах;
- В) кількість, напрям полів нарізів; калібр вогнепальної зброї;
- Г) особливості структури мікрорельєфу полів нарізів і самих нарізів каналу ствола пістолета.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між групами порівняльних зразків та їх характеристиками:

- 1) вільні;
- 2) експериментальні;
- 3) умовно-вільні;
- 4) спеціальні.

А) зразки, що отримують і використовують після відкриття кримінального провадження із протоколів допиту, пояснень, заяв та інших документів (наприклад, власноруч виконані рукописні записи);

Б) об'єкти, що виникли незалежно від конкретного кримінального провадження – вони з'явилися раніше, ніж було вчинено правопорушення;

В) такі, що за способом виконання є аналогічними досліджуваним об'єктам;

Г) об'єкти, походження яких пов'язане з призначенням і проведенням ідентифікаційної експертизи.

18. Встановіть відповідність у послідовності стадій ідентифікаційного дослідження:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

А) співставлення окремих ознак об'єктів;

Б) детальне дослідження об'єктів;

В) оцінка результатів та формулювання висновків;

Г) попереднє дослідження об'єктів.

19. Встановіть відповідність між формою вираження та результатом ідентифікації:

- 1) позитивна;
- 2) негативна;
- 3) категорична;
- 4) ймовірна (передбачувана).

А) інше вирішення даного питання за переконанням експерта неможливе;

Б) тотожність установлена;

В) існує велика можливість даного рішення, інше рішення хоча і малоімовірне, але можливе, припустиме;

Г) установлена відмінність.

20. Встановіть відповідність між підставою класифікації та видом ідентифікації:

1. за об'єктом дослідження;
2. за сферою криміналістичної техніки;
3. за процесуальною формою;
4. за рівнем індивідуалізації.

- А) процесуальна, непроцесуальна;
- Б) людини, предметів, речей, речовин, тварин, процесів, станів, явищ;
- В) родова (групова), індивідуальна;
- Г) дактилоскопічна, судово-балістична, трасологічна, почеркознавча тощо.

Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки

Питання для самостійного опрацювання

1. Джерела формування та розвитку криміналістичної техніки.
2. Критерії допустимості використання технічних методів і засобів роботи з доказами у кримінальному судочинстві.
3. Доказове значення результатів застосування криміналістичної техніки.
4. Техніко-криміналістична оснащеність органів досудового розслідування. Технічні засоби профілактики.
5. Перспективи розвитку криміналістичної техніки.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою та підготувати опорний конспект питань теми для обговорення на семінарському занятті.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити логічну схему «Структура криміналістичної техніки».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Криміналістична техніка – це:
 - А) розділ криміналістики, що займається розробкою прийомів проведення слідчих дій, загальних тактичних рекомендацій щодо організації та планування процесу слідства;
 - Б) система її методологічних принципів, теоретичних концепцій, категорій, понять і визначень, проблем і закономірностей розвитку цієї галузі в історичному аспекті;
 - В) розділ криміналістики, який являє собою систему наукових положень і розроблених на їх основі рекомендацій щодо організації і здійснення розслідування та запобігання окремим видам злочинів;
 - Г) розділ криміналістики, що є системою наукових положень і розроблених на їх основі технічних засобів, прийомів та методів, призначених для збирання, дослідження та використання доказів.

2. Загальні правові основи використання технічних засобів у криміналістиці визначаються:

- А) Кримінальним кодексом України;
- Б) Цивільним кодексом України;
- В) Кримінальним процесуальним кодексом України;
- Г) Кодексом України про адміністративні правопорушення.

3. Криміналістична техніка як важливий розділ криміналістики виник у результаті впровадження досягнень:

- А) природничо-технічних наук;
- Б) гуманітарних наук;
- В) ремесла;
- Г) точних наук.

4. Принцип, який покладений в основу системи криміналістичної техніки:

- А) математичний;
- Б) природничий;
- В) предметний;
- Г) синтетичний.

5. До науково-технічних засобів криміналістики не належать:

- А) інструменти;
- Б) матеріали;
- В) прилади;
- Г) концепції.

6. Назвіть критерій допустимості засобів криміналістичної техніки, який зазначено неправильно;

- А) етичність;
- Б) науковість;
- В) об'єктивність;
- Г) законність.

7. До системи криміналістичної техніки не входять:

- А) судова балістика;
- Б) судова фотографія;
- В) криміналістична рекогносцировка;
- Г) криміналістичне дослідження документів.

8. Використання криміналістичної техніки доцільно відображати в:

- А) постанові;
- Б) ухвалі;
- В) протоколі;
- Г) рішенні.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Галузями криміналістичної техніки є:

- А) дактилоскопія;
- Б) криміналістична фотографія;
- В) вчення про мову криміналістики;
- Г) криміналістичне документознавство.

10. Види технічних засобів за суб'єктом використання:

- А) технічні засоби понятого;
- Б) технічні засоби слідчого;
- В) технічні засоби експерта;

Г) технічні засоби свідка.

11. До методів «польової криміналістики» відносять:

- А) органолептичні методи;
- Б) фізичні;
- В) судово-фотографічні;
- Г) біологічні.

12. Термін «криміналістична техніка» вживається в наступному значенні:

- А) як розділ криміналістики;
- Б) як навчальна дисципліна;
- В) як сукупність технічних засобів, що застосовуються в криміналістичних цілях;
- Г) як галузь криміналістики.

13. Галузями криміналістичної техніки є:

- А) трасологія;
- Б) габітоскопія;
- В) криміналістична систематика;
- Г) криміналістична методика.

14. За цільовим призначенням техніко-криміналістичні засоби поділяються на групи:

- А) засобів для виявлення, фіксації та вилучення слідів і об'єктів;
- Б) засобів дослідження речових доказів;
- В) засобів для виявлення доказів;
- Г) засобів для фіксації доказів.

15. За галуззю наукового знання техніко-криміналістичні засоби поділяються на групи:

- А) запозичених без змін з різних технічних і природничо-технічних наук;
- Б) засобів для виявлення, фіксації та вилучення слідів і об'єктів;
- В) спеціально розроблені для цілей криміналістики з метою дослідження і розкриття злочинів;
- Г) засобів дослідження речових доказів.

16. Завданням криміналістичної техніки є:

- А) розробка технічних засобів і методів, що забезпечують залучення до процесу доказування нових джерел криміналістичної інформації;
- Б) виявлення та вилучення матеріальних слідів злочину;
- В) розробка рекомендацій для максимально ефективного проведення слідчих дій, операцій, спрямованих на збір, аналіз доказової інформації;
- Г) вивчення кримінальної обстановки в цілому та в окремих регіонах, стану, структури та динаміки злочинності.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між техніко-криміналістичними засобами та їх складовими:

1. техніко-криміналістичні засоби виявлення доказів;
2. техніко-криміналістичні засоби, прийоми та методи фіксації;
3. техніко-криміналістичні засоби, прийоми та методи дослідження доказів.

- А) фотозйомка; відеозапис; моделювання; вимірювання;
- Б) оптичні; дослідження в рентгенівських, ультрафіолетових, інфрачервоних променях; спектральний аналіз;
- В) пошукові пристрої; освітлювальні прилади та пристрої.

18. Встановіть відповідність між галузями криміналістичної техніки та метою їх дослідження:

1. судова балістика;
2. криміналістична одорологія;
3. криміналістична фоноскопія;
4. габітологія.

- А) дослідження запахів;
- Б) дослідження зовнішності людини;
- В) дослідження голосу людини;
- Г) дослідження вогнепальної зброї.

19. Встановіть відповідність між підставами класифікації техніко-криміналістичних засобів, прийомів та методів та їх змістом:

1. за сферою застосування;
2. залежно від рівня правової регламентації;
3. за походженням;
4. за цільовим призначенням.

А) можливість застосування яких прямо передбачено законом; застосування яких є обов'язковим відповідно до закону;

Б) використовуються в кримінальному процесі; оперативно-розшуковій діяльності; адміністративному процесі; цивільному процесі;

В) спеціально створені для криміналістики; створені в інших галузях знань і пристосовані для вирішення криміналістичних завдань; запозичені криміналістикою із інших галузей знань, без конструктивних змін;

Г) призначені для виявлення доказів; для фіксації доказів; для дослідження доказів; для попередження злочинів.

20. Встановіть відповідність між пошуковими технічними засобами (пошуковими приладами) та їх призначенням:

1. механічний щуп;
2. металошукач;
3. трал;
4. газоаналізатор.

А) механічний пристрій, призначений для пошуку та витягування трупів, їх частин, речей та предметів з дна водоймища;

Б) фізико-хімічний прилад, призначений для пошуку закопаних в землю трупів;

В) призначений для пошуку різних предметів в нещільному середовищі (землі, м'яких меблях, продуктах харчування);

Г) електронний прилад, призначений для виявлення предметів, виробів, які мають конструктивні елементи, виготовлені як з чорних так і кольорових металів.

Тема 5. Криміналістична (судова) фотографія і відеозапис

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття та можливості фіксації і дослідження візуальної інформації з метою розкриття злочинів.

2. Судова фотографія: види, методи і прийоми.

3. Специфіка застосування фотографії і відеозапису у оперативно-розшуковій діяльності.

4. Правила оформлення результатів застосування методів і засобів фіксації візуальної інформації.

5. Фототехнічна експертиза: поняття, завдання і призначення.

6. Використання матеріалів відеозапису на досудовому розслідуванні та суді.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Види судової фотографії».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Судова фотографія – це:

А) розділ криміналістики, який розробляє фотографічні засоби, прийоми і методи виявлення, фіксації та дослідження доказів;

Б) галузь криміналістичної техніки, яка розробляє фотографічні засоби, прийоми і методи виявлення, фіксації та дослідження доказів;

В) система видів, методів і прийомів знімання, які застосовуються у проведенні слідчих і судових дій, оперативно-розшукових заходів і судових експертиз з метою розслідування злочинів і надання суду наочного доказового матеріалу;

Г) сукупність методів і способів (прийомів) зйомки щодо особливостей криміналістичних об'єктів.

2. Судово-оперативна фотографія являє собою:

А) розділ криміналістики, який включає методи, прийоми та засоби, що застосовуються при провадженні слідчих чи оперативно-розшукових дій для фіксації обстановки, слідів та інших об'єктів;

Б) сукупність методів, прийомів та засобів, що застосовуються при провадженні слідчих чи оперативно-розшукових дій для фіксації обстановки, слідів та інших об'єктів;

В) систему спеціальних методів, прийомів та засобів, що застосовуються для одержання нових фактів при проведенні судових експертиз;

Г) розділ криміналістики, що містить систему спеціальних методів, прийомів та засобів, що застосовуються для одержання нових фактів при проведенні судових експертиз.

3. Судово-дослідницька фотографія являє собою:

А) розділ криміналістики, який включає методи, прийоми та засоби, що застосовуються при провадженні слідчих чи оперативно-розшукових дій для фіксації обстановки, слідів та інших об'єктів;

Б) сукупність методів, прийомів та засобів, що застосовуються при провадженні слідчих чи оперативно-розшукових дій для фіксації обстановки, слідів та інших об'єктів;

В) система спеціальних методів, прийомів та засобів, що застосовуються для одержання нових фактів при проведенні судових експертиз;

Г) розділ криміналістики, що містить систему спеціальних методів, прийомів та засобів, що застосовуються для одержання нових фактів при проведенні судових експертиз.

4. Криміналістична фотографія дозволяє швидко і точно зафіксувати:

А) хід і результати проведення слідчих дій;

Б) обстановку місця події;

В) виявлені сліди, предмети, знаряддя злочину;

Г) усі відповіді правильні.

5. При фотографуванні живих осіб і трупів з метою їх наступного ототожнення чи криміналістичної реєстрації застосовують фотографування:

А) детальне;

Б) орієнтуюче;

В) сигналетичне;

Г) вимірювальне.

6. Вчений, який розробив правила сигналетичної фотозйомки:

А) Буринський Є.Ф.;

Б) Бокаріус М.С.;

В) Бертільйон А.;

Г) Ганс Гросс.

7. Метод кольороподілу полягає у використанні:

А) світлофільтрів;

Б) штативу;

В) додаткового освітлення;

Г) подовжуючих кілець.

8. Не є видом фотозйомки місця події:

- А) орієнтуюча фотозйомка;
- Б) вузлова фотозйомка;
- В) впізнавальна фотозйомка;
- Г) детальна фотозйомка.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Судова фотографія поділяється на види:

- А) судово-оперативну;
- Б) панорамну;
- В) судово-дослідницьку;
- Г) вимірнувальну.

10. Видами фотозйомки місця події можуть бути:

- А) макрофотографія;
- Б) мікрофотографія;
- В) детальна фотозйомка;
- Г) оглядова фотозйомка.

11. Об'єктами судово-оперативної фотозйомки є:

- А) окремі ділянки;
- Б) речові докази, які піддаються експертному дослідженню;
- В) трупи;
- Г) порівняльні зразки, що використовуються під час експертизи.

12. Основними правилами кругової панорамної фотозйомки є:

- А) фотоапарат розміщують у кількох паралельних до об'єкта точках;
- Б) кожний наступний кадр повинен на 10-15 % перекривати площу попереднього;
- В) об'єкт зйомки фотографують з однієї точки;
- Г) кожний наступний кадр повинен на 35-40 відсотків перекривати площу попереднього.

13. Основними правилами лінійної панорамної фотозйомки є:

- А) фотоапарат розміщують у кількох паралельних до об'єкта точках;
- Б) кожний наступний кадр повинен на 10-15 % перекривати площу попереднього;
- В) об'єкт зйомки фотографують з однієї точки;
- Г) фотографування обов'язково проводиться з використанням подовжувальних кілець.

14. Правилами детальної фотозйомки є:

- А) використання у будь-якому випадку додаткового штучного освітлення;
- Б) зйомку проводять із застосуванням масштабної лінійки;
- В) фотографування під кутом 90 градусів між віссю об'єктива й об'єктом зйомки з приблизної відстані 1 м.;
- Г) фотографування не менше трьома кадрами.

15. Методами судово-оперативної фотозйомки є:

- А) репродукційний;
- Б) детальний;
- В) вузловий;
- Г) сигналетичний.

16. При репродукційній зйомці слід дотримуватися двох важливих умов:

- А) фотоплівка в апараті повинна бути розміщена паралельною до площини об'єкта, що фотографується;
- Б) документ повинен бути рівномірно освітлений;
- В) розміщувати масштабну лінійку в одній площині з поверхнею, що фотографується;
- Г) фотоапарат розміщувати так, щоб оптична вісь об'єктива була перпендикулярною до поверхні, що фотографується.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між методами судово-оперативної фотографії та їх призначенням:

- 1. панорамна;
- 2. стереоскопічна;
- 3. репродукційна.

А) відтворення фотографічним шляхом документів, малюнків, схем, фотознімків, рукописних і машинописних текстів та інших плоских об'єктів для фіксації їх зовнішнього вигляду і змісту, розмноження у дійсному масштабі, зі зменшенням чи збільшенням;

Б) застосовується для фіксації об'єктів, що не вміщуються в один кадр великого плану;

В) метод одержання знімків, який дозволяє повніше сприймати об'єм сфотографованих предметів.

18. Встановіть відповідність між методами судово-оперативної фотографії та їх призначенням:

- 1. вимірювальна;
- 2. макроскопічна;
- 3. сигналетична;

А) отримання збільшених зображень об'єктів з використанням штатної оптики фотокамери чи простого приладдя, що дає змогу збільшити фокусну відстань;

Б) призначена для фіксації розмірів об'єктів та відстані між ними;

В) фотографування живих осіб і трупів з дотриманням певних правил (правий профіль, анфас, 2/4 повороти голови, повний зріст).

19. Встановіть відповідність між видами фотографічної зйомки на місці події та завданнями їх застосування:

- 1. орієнтуюча;
- 2. оглядова;
- 3. вузлова;

4. детальна.

А) фіксація загального вигляду місця події без оточуючих предметів;

Б) фіксація певного об'єкта або місця події разом із оточуючими його предметами, будівлями, місцевістю;

В) зйомка окремих слідів, предметів, деталей обстановки місця події;

Г) зйомка частин (вузлів) об'єкта.

20. Встановіть відповідність між методами судово-дослідницької фотографії та їх призначенням:

1. мікрофотозйомка;

2. кольоророзподіл;

3. фотографічна зміна контрастів;

4. фотографування у невидимих променях спектру.

А) процес збільшення кольорового контрасту шляхом дослідження або фотографування об'єктів крізь спеціальний світлофільтр;

Б) метод дослідження об'єктів і слідів, невидимих неозброєним оком за допомогою оптичної системи мікроскопа;

В) широко застосовується при техніко-криміналістичному дослідженні документів. При цьому використовуються: ефект контрасту за яскравістю, ефект контрасту за кольором, тіньовий контраст;

Г) інфрачервоних (використовується з метою дослідження документів); рентгенівських (застосовується для вивчення внутрішньої будови частин вогнепальної зброї, замків, пошуку схованих предметів, читання деяких текстів); ультрафіолетових (застосовують для відновлення витравлених, вицвілих або написаних «симпатичними» чорнилами текстів).

Тема 6. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія, дактилоскопія)

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття слідознавства.

2. Значення і можливості попереднього дослідження слідів у процесі проведення невідкладних слідчих дій та використання отриманих результатів у розкритті злочинів.

3. Трасологічна експертиза слідів і об'єктів, підготовка матеріалів для її проведення.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник.

3. Розробити структурно-логічну схему «Класифікація слідів».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Галузь криміналістичної техніки, яка вивчає матеріально-фіксовані сліди, закономірності їх утворення і розробляє прийоми, методи, науково-технічні засоби їх виявлення, фіксації, вилучення та дослідження – це:

- А) балістика;
- Б) трасологія;
- В) судова фотографія;
- Г) криміналістична ідентифікація.

2. Дактилоскопія є:

- А) розділом криміналістики;
- Б) галуззю криміналістичної техніки;
- В) розділом трасології;
- Г) розділом криміналістичної тактики.

3. Існує три типи папілярних узорів нігтьових фаланг пальців:

- А) дугові, петльові, кругові;
- Б) дугові, радіальні, спіралевидні;
- В) дугові, петлеві, еліпсоподібні;
- Г) дугові, петльові, завиткові.

4. Яка властивість папілярних узорів полягає в тому, що протягом усього життя людини їхня будова не змінюється?

- А) індивідуальність;
- Б) відновлюваність;
- В) стійкість;
- Г) регенерація.

5. Криміналістичне дослідження пор, як джерел інформації для розшуку і ототожнення людини називається?

- А) дактилоскопією;
- Б) еджеоскопією;
- В) пороскопією;
- Г) габітоскопією.

6. Криміналістичне дослідження нерівностей будови країв папілярних ліній на долонних поверхах рук і підшвах ніг називається?

- А) габітоскопією;
- Б) еджеоскопією;
- В) дактилоскопією;
- Г) пороскопією;

7. Розділ трасології, що вивчає властивості й будову папілярних узорів з метою використання їхніх відбитків для ототожнення особи і розкриття злочинів, називається:

- А) еджеоскопією;
- Б) габітоскопією;
- В) дактилоскопією;
- Г) пороскопією.

8. Система компонентів процесу утворення слідів-відображень називається:

- А) слідовий контакт;

- Б) механізм слідоутворення;
- В) трасологія;
- Г) слідоутворюючі об'єкти.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. За доріжкою слідів ніг можна приблизно встановити:

- А) напрямок руху, вид і розмір взуття;
- Б) колір очей;
- В) зріст, стать, фізичний стан і вади;
- Г) розумову здатність особи.

10. Основними властивостями папілярних узорів є:

- А) індивідуальність;
- Б) загоюваність;
- В) стійкість;
- Г) ідентифікаційність.

11. В яких із наведених нижче пунктів правильно названі елементи «доріжки слідів» ніг:

- А) лінія ходьби;
- Б) довжина підошви;
- В) ширина підбора;
- Г) кут розгортання ступні..

12. Гіпсові зліпки об'ємних слідів ніг можна виготовити таким способом:

- А) наливним;
- Б) трасологічним;
- В) комбінованим;
- Г) заварним.

13. За слідами транспортного засобу можна:

- А) визначити групову належність (тип, марку, модель);
- Б) ототожнити транспортний засіб або його частину;
- В) встановити водія, який знаходився за кермом;
- Г) визначити його колір.

14. Характерними ознаками петлевих папілярних узорів є:

- А) наявність однієї дельти;
- Б) складається з одного потоку папілярних ліній;
- В) відсутність дельт;
- Г) складається з трьох потоків папілярних ліній.

15. Основні завдання трасології:

- А) вивчення закономірностей виникнення слідів;
- Б) розробка засобів і прийомів виявлення, фіксації та вилучення слідів;
- В) забезпечує швидку фіксацію тих чи інших об'єктів;
- Г) встановлення індивідуального запаху людини в запахових слідах, вилучених з різних місць подій;

16. Характерними ознаками завиткових папілярних узорів є:

- А) наявність однієї дельти;
- Б) складається з трьох потоків папілярних ліній;
- В) наявність двох дельт, ізрідка трьох-чотирьох;
- Г) складається з одного потоку папілярних ліній.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між групами слідів та їх характеристиками:

- 1. сліди-відображення;
- 2. сліди-речовини;
- 3. сліди-предмети.

А) які передають зовнішню будову контактуючої частини слідоутворюючого об'єкта;

Б) матеріальні об'єкти особистого, побутового, виробничого призначення, залишені або винесені з місця події;

В) частина різних категорій матеріальних тіл, які залишаються на предметах на місці події або зникають з місця події.

18. Встановіть відповідність між слідами та їх характеристиками:

- 1. об'ємні;
- 2. нашарування;
- 3. статичні;
- 4. локальні.

А) які виникають у межах контакту взаємодіючих об'єктів;

Б) які формуються внаслідок накладення на слідосприймаючий об'єкт речовини, яка має на собі слідоутворюючий об'єкт;

В) які відображають зовнішню будову слідоутворюючого об'єкта у всіх трьох його вимірах (за довжиною, шириною і глибиною);

Г) які виникають у момент спокою, що наступає під час механічної взаємодії слідоутворюючого і слідосприймаючого об'єктів.

19. Встановіть відповідність між слідами та їх характеристиками:

- 1. динамічні;
- 2. поверхневі;
- 3. периферичні;
- 4. відшарування.

А) які виникають у результаті змін, що відбуваються на поверхні слідосприймаючого об'єкта (за двома вимірами – довжиною і шириною);

Б) які формуються з речовин, частки якої відокремлюються від слідосприймаючого об'єкта і залишаються на слідоутворюючому об'єкті;

В) які виникають у результаті руху одного або обох об'єктів слідоутворення;

Г) які виникають за межами контактної взаємодії слідоутворюючого і слідосприймаючого об'єктів.

20. Встановіть відповідність у послідовності етапів роботи зі слідами:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- А) фіксація;
- Б) виявлення;
- В) огляд;
- Г) вилучення.

Тема 7. Криміналістичне дослідження зброї, вибухових пристроїв і речовин та слідів їх застосування (зброєзнавство)

Питання для самостійного опрацювання

1. Особливості огляду вогнепальної зброї та слідів пострілу.
2. Холодна зброя. Поняття, класифікація.
3. Експертиза зброї та слідів і обставин її використання. Види, основні завдання дослідження.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.
2. Скласти термінологічний словник.
3. Розробити структурно-логічну схему «Об'єкти балістичного дослідження».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Судова балістика – це:

А) галузь криміналістичної тактики, яка вивчає ознаки вогнепальної зброї і боєприпасів, закономірності виникнення слідів їх застосування, розробляє засоби і методи збирання і дослідження таких слідів для встановлення певних обставин розслідуваних злочинів, а також рекомендації щодо запобігання злочинам, пов'язаним із вогнепальною зброєю;

Б) галузь криміналістичної техніки, яка вивчає ознаки вогнепальної зброї і боєприпасів, закономірності виникнення слідів їх застосування, розробляє засоби і методи збирання і дослідження таких слідів для встановлення певних обставин розслідуваних злочинів, а також рекомендації щодо запобігання злочинам, пов'язаним із вогнепальною зброєю;

В) галузь криміналістичної техніки, що вивчає ознаки вогнепальної та всіх інших відомих видів зброї, боєприпасів до неї, закономірності виникнення слідів їх застосування, розробляє засоби і методи збирання і дослідження таких слідів для встановлення певних обставин розслідуваних злочинів, а також рекомендації щодо запобігання злочинам, пов'язаним із вогнепальною зброєю;

Г) розділ (підгалузь) криміналістичного зброєзнавства, що вивчає технічні питання, які виникають під час розслідування злочинів, пов'язаних

із застосуванням, а також кримінальним носінням, зберіганням, виготовленням, збутом, викраденням тощо вогнепальної та кидальної зброї, боєприпасів до них, вибухових речовин і пристроїв, а також розробляє засоби і способи дослідження цих об'єктів і слідів їх використання як доказової інформації під час виявлення, розслідування й попередження злочинів.

2. Механічний пристрій багаторазової дії, в якому для вильоту снаряду з каналу ствола з тим, щоб уражати на відстані ціль, використовується енергія хімічного розкладу вибухових речовин, називається:

- А) вогнепальною зброєю;
- Б) пневматичною зброєю;
- В) холодною зброєю;
- Г) газовою зброєю.

3. Зброя, що діє шляхом прикладення мускульної сили людини під час нападу та нанесення тілесних ушкоджень, під час активного захисту у ході рукопашного бою; або ж для мисливства і занять спортом, називається:

- А) холодною зброєю;
- Б) вогнепальною зброєю;
- В) газовою зброєю;
- Г) пневматичною зброєю.

4. Ручна вогнепальна зброя, замаскована під авторучку, називається:

- А) любительською;
- Б) унікальною;
- В) атиповою;
- Г) заводською.

5. Ознаками входного отвору є наявність:

- А) пояска осаднення;
- Б) пояска обтирання;
- В) штанцмарки;
- Г) усі відповіді правильні.

6. Частиною патрона нарізної вогнепальної зброї є:

- А) куля;
- Б) пиж;
- В) контейнер для дробу;
- Г) дріб.

7. Призначенням ствола є:

- А) викидання відстріляної кулі;
- Б) спрямування польоту кулі;
- В) заряджання снаряду;
- Г) надання кулі обертального руху.

8. Пробоїна, яка має тільки входний отвір, називається:

- А) сліпою;
- Б) одноокою;

- В) наскрізною;
- Г) одинарною.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Якими є види гільз залежно від їх форми:

- А) циліндричні;
- Б) оболончасті;
- В) конічні;
- Г) пістолетні.

10. Якими є види куль залежно від їх призначення;

- А) конусні;
- Б) бронебійні;
- В) трасуючі;
- Г) циліндричні.

11. До неавтоматичної зброї (за будовою ударно-спускового механізму) належать:

- А) револьвери системи Наган;
- Б) автомати АК-74;
- В) пістолети Макарова;
- Г) револьвери системи Сміт-Вессон.

12. Судова балістика вивчає:

- А) боєприпаси до вогнепальної зброї;
- Б) холодну зброю;
- В) ручну вогнепальну зброю;
- Г) газову зброю.

13. Об'єктами дослідження судової балістики не є:

- А) патрони (їх компоненти) до ручної вогнепальної зброї;
- Б) холодна зброя, окрім її частини;
- В) ручна вогнепальна зброя і її окремі частини;
- Г) предмети, в яких зберігалась вогнепальна зброя і боєприпаси.

14. Судова балістика має близький зв'язок з галузями знань:

- А) судовою хімією;
- Б) психологією;
- В) логікою;
- Г) судовою медициною.

15. Загальним критерієм віднесення певних предметів до вогнепальної зброї є:

- А) надійність;
- Б) серйозність;
- В) наявність ствола;
- Г) конкретність.

16. Які із наведених спеціальних критеріїв віднесення певного предмету до вогнепальної зброї можна визначити без проблем органолептично під час огляду зброї на місці: галузями знань:

- А) вогнепальність;
- Б) міцність конструкції;
- В) уражаюча дія снаряду, тобто убивча сила;
- Г) наявність ствола.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між назвою та її характеристиками:

- 1. патрон;
- 2. гільза;
- 3. куля;
- 4. дріб.

А) тонкостінна скляноподібна ємкість для порохового зарядку капсюля, снаряда;

- Б) свинцеві кульки, призначені для пострілу з дробової зброї;
- В) сполучення необхідних для пострілу компонентів в оболонці;
- Г) металеве тіло, різне за формою, для стрільби з вогнепальної зброї.

18. Встановіть відповідність між підставою класифікації ручної вогнепальної зброї та її видом:

- 1. за цільовим призначенням;
- 2. за будовою каналу ствола;
- 3. за ступенем зарядження;
- 4. за особливостями конструкції.

- А) нарізна, гладкоствольна, комбінована;
- Б) однозарядка, багатозарядна;
- В) стандартна, нестандартна, атипова;
- Г) бойова, мисливська, спортивна.

19. Встановіть відповідність між підставою класифікації ручної вогнепальної зброї та її видом:

- 1. за калібром;
- 2. за будовою ударно-спускового механізму;
- 3. за способом виготовлення;
- 4. за кількістю стволів.

- А) неавтоматична, автоматична, напівавтоматична;
- Б) заводська, кустарна, саморобна;
- В) одноствольна, двохствольна, багато ствольна;
- Г) малокаліберна, середньокаліберна, крупнокаліберна.

20. Встановіть відповідність між видом зброї та її характеристиками:

- 1. револьвер;
- 2. пістолет;

3. гвинтівка;
4. автомати.

А) ручна короткоствольна багатозарядна автоматична зброя;

Б) ручна середньоствольна багатозарядна автоматична зброя, призначена для ведення вогню як одиничними, так і серіями пострілів;

В) двохствольна одно- або багатозарядна неавтоматична вогнепальна зброя;

Г) короткоствольна багатозарядна неавтоматична вогнепальна зброя з обертальним барабаном, який одночасно є патронником.

Тема 8. Криміналістичне дослідження документів (документознавство)

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття, види та наукові засади криміналістичного дослідження документів.

2. Зміст і завдання криміналістичного дослідження документів.

3. Рукописні документи. Поняття письма і почерку.

4. Ознаки письмової мови і почерку, їх класифікація та ідентифікаційне значення.

5. Неідентифікаційне дослідження письма і його цілі. Можливості встановлення властивостей і стану особи за її почерком.

6. Почеркознавча та авторознавча експертизи: поняття, завдання, можливості. Підготовка матеріалів і призначення почеркознавчої та авторознавчої експертизи.

7. Технічне дослідження документів: поняття, зміст, види.

8. Завдання і методика слідчого огляду документів.

9. Види підробки документів.

10. Ознаки підробки печаток і штампів.

11. Дослідження поліграфічної продукції.

12. Технічна експертиза документів: можливості, підготовка матеріалів для її призначення.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Способи підробки документів».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Криміналістичне дослідження документів – це:

А) розділ криміналістичних експертиз;

Б) галузь криміналістичної техніки;

В) метод криміналістики;

Г) частина діловодства.

2. Відомими методами дослідження залитих текстів є:

А) фотозйомка у проникаючому світлі та косопадаючих променях;

- Б) фотозйомка в рентгенівських променях;
- В) фотозйомка в інфрачервоних променях;
- Г) усі відповіді правильні.

3. Способами підробки підписів є такі:

- А) утворення підпису шляхом звичайного наслідування іншій особі;
- Б) виготовлення з дійсного підпису факсиміле;
- В) передавлювання підпису через копіювальний папір;
- Г) усі відповіді правильні.

4. До якої галузі знань відноситься судове почеркознавство:

- А) криміналістика;
- Б) лінгвістика;
- В) кримінально-процесуальне право;
- Г) кримінальне право.

5. До ознак письмової мови не відносяться:

- А) лексичні;
- Б) стилістичні;
- В) граматичні;
- Г) топографічні.

6. Почерк – це:

- А) манера написання, виражена в системі рухів, які фіксуються в рукопису;
- Б) вираження думок людини за допомогою різних мовних засобів;
- В) засіб фіксації і зберігання думки людини;
- Г) інструмент для нанесення слідів (міток) на матеріальних об'єктах; предмет.

7. Основні вимоги щодо вільних зразків почерку:

- А) безсумнівність походження;
- Б) належна якість і кількість, що відповідають методичним вимогам такого дослідження (репрезентативність);
- В) порівнянність (відсутність відмінностей зображень, які порівнюються, однакова якість паперу);
- Г) усі відповіді правильні.

8. До об'єктів судово-почеркознавчої експертизи відносяться:

- А) відбитки печаток і штампів;
- Б) рукописні тексти;
- В) матеріали документів;
- Г) машинописні тексти.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Ознаками переклеювання фотокартки є:

- А) відсутність на ній відбитка печатки;
- Б) додаткові проколи у місцях кріплення аркушів;
- В) невідповідність аркушів за розміром або якістю паперу;

Г) розходження в кольорі часток клею, який виступає з-під фотокартки.

10. Ознаками тайнопису можуть бути:

- А) розпливи барвника нових штрихів;
- Б) різна товщина штрихів або наводка в літерах, словах;
- В) неоднорідність лиску на різних ділянках паперу;
- Г) наявність значних ділянок аркуша без тексту.

11. Ознаками травлення є:

- А) різна товщина штрихів або наводка в літерах, словах;
- Б) зміна кольору паперу;
- В) наявність білястих плям від дії хімічної речовини;
- Г) зменшений розмір і розгін почерку певної частини тексту.

12. Властивостями почерку є:

- А) відносна сталість;
- Б) змінюваність;
- В) індивідуальність;
- Г) відновлюваність.

13. Способами технічної підробки підписів є:

- А) підробка підпису по пам'яті;
- Б) копіювання на просвіт;
- В) передавлювання дійсного підпису загостреним предметом на інший документ з наступним обведенням;
- Г) змальовування з оригіналу.

14. Безпосередніми об'єктами техніко-криміналістичного дослідження документів є:

- А) знаряддя письма: олівці кулькові ручки, ручки-пера, фломастери тощо, друкарські машинки, принтери; печатки, штампи;
- Б) матеріали документів (папір, картон тощо; чорнила, типографська та штемпельна фарба; стрічки для друк. машинок, картриджі для принтерів, копіювальний папір; клеї тощо);
- В) засоби графічного зображення думки автора із застосуванням координованої системи рухів відображення писемних навиків;
- Г) відновлення номерних знаків на табельній вогнепальній зброї.

15. Техніко-криміналістична експертиза документів вирішує такі завдання:

- А) встановлення автора тексту;
- Б) встановлення факту і способу зміни первинного змісту документу (підчистка, витравлювання, дописка тощо);
- В) встановлення наявності на документі невидимих відбитків пальців рук;
- Г) встановлення первинного змісту документу (відновлення невидимих або слабо видимих записів – підчищених, витравлених, залитих, замазаних, вигорілих, таких, що піддавались впливу високих температур і т.д.).

16. Техніко-криміналістична експертиза документів вирішує такі завдання:

А) ототожнення технічних засобів, які застосовуються при виготовленні документа в цілому або його окремих реквізитів (друкарських машинок, інших друкуючих пристроїв, печаток, штампів, копіювально-множильної техніки, ручок, олівців і т.д.);

Б) ототожнення матеріалів документів (паперу, картону, барвникових матеріалів, клею);

В) ототожнення виконавця документу за його потожировою речовиною, залишеною на папері;

Г) ототожнення виконавця документу за почерком;

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між видами зразків почерку та їх характеристиками:

1) вільні;

2) експериментальні;

3) умовно-вільні;

А) виконані за завданням особи, яка призначила експертизу, у зв'язку з призначенням даної експертизи;

Б) виконані певною особою до відкриття провадження у справі, але пов'язані з обставинами цієї справи, або виконані після відкриття провадження у справі, але не в зв'язку з її обставинами;

В) рукописні тексти, рукописні записи (буквені та цифрові), підписи, достовірно виконані певною особою до відкриття кримінального провадження, провадження в справах про адміністративні правопорушення, цивільних, адміністративних чи господарських справах і не пов'язані з їх обставинами.

18. Встановіть відповідність між способом зміни документів та їх характеристиками:

1. дописка;

2. підчистка;

3. травлення;

4. виправлення.

А) спосіб змінення змісту документа, при якому механічно видаляють частини тексту;

Б) спосіб змінення змісту документа, при якому текст видаляють за допомогою хімічних реактивів, які вступають у реакцію з барвником штрихів і знебарвлюють його;

В) спосіб змінення початкового змісту документа шляхом переробки одних письмових знаків на інші;

Г) спосіб змінення початкового змісту документа шляхом внесення до рукописного тексту нових слів, фраз або окремих письмових знаків.

19. Встановіть відповідність між загальними ознаками почерку та їх характеристиками:

1. виробленість;
2. нахил;
3. складність;
4. розгін.

А) характеризує протяжність (розмір) руху по горизонталі і визначається відношенням ширини знаків до їх висоти, а також відстанню між письмовими знаками;

Б) відображає здатність того, хто пише, користуватися сучасною системою скоропису; визначається темпом письма і координацією рухів при виконанні письмових знаків та їх з'єднань;

В) залежить від напрямку згинаючих рухів при виконанні прямолінійних елементів;

Г) свідчить про те, якими рухами виконуються письмові знаки, конфігурацію їх будови.

20. Встановіть відповідність між видом експертизи та завданням, яке вона вирішує:

1. почеркознавча;
2. технічна експертиза реквізитів документів;
3. авторозавча;
4. матеріалів документів.

А) ототожнення особи автора тексту;

Б) установлення роду, виду (іншої класифікаційної категорії) матеріалів, на яких і за допомогою яких виконувався (виготовлявся) документ (папір, барвники, клейкі речовини тощо), та їх спільної (різної) родової (групової) належності; визначення абсолютного часу виконання штрихів рукописних записів у документах;

В) ідентифікація виконавця рукописного тексту, обмежених за обсягом рукописних записів (буквених та цифрових) і підпису;

Г) установлення фактів і способів унесення змін до документів (підчистка, травлення, дописка, переклеювання фотокарток, літер тощо) та виявлення їх первинного змісту.

Тема 9. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності (габітоскопія)

Питання для самостійного опрацювання

1. Джерела інформації про ознаки зовнішності людини.
2. Засоби і методи фіксації зовнішніх ознак людини.
3. Співвідношення опису, впізнання та ідентифікації особи.
4. Судово-портретна експертиза: поняття, предмет, методи, підготовка матеріалів для її призначення.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань.

2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Класифікація ознак зовнішності».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Габітологія (або габітоскопія) є:

- А) розділом криміналістичної техніки;
- Б) розділом криміналістики;
- В) галуззю криміналістичної тактики;
- Г) галузь криміналістичної техніки.

2. Вчений, який заклав наукові основи опису зовнішності людини за методом словесного портрета:

- А) Буринський Є.Ф.;
- Б) Бокаріус М.С.;
- В) Бертільйон А.;
- Г) Ганс Гросс.

3. Принцип систематичності словесного портрету означає:

- А) певну черговість опису окремих груп зовнішніх ознак;
- Б) послідовність опису кожної групи зовнішніх ознак за правилом «від загального - до окремого», «зверху донизу»;
- В) обов'язкове використання спеціальної термінології;
- Г) усі відповіді правильні.

4. Метод опису зовнішності людини з використанням єдиних термінів, який здійснюється за певною системою з метою кримінальної реєстрації, розшуку та ототожнення живих осіб і трупів – це:

- А) мальовано-суб'єктивний портрет;
- Б) композиційно-мальований портрет;
- В) фотокомпозиційний (фоторобот);
- Г) словесний портрет.

5. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності здійснюється:

- А) за матеріально-фіксованими відображеннями (фотознімками, відеозаписом живих осіб і трупів; за трупами і кістковими останками);
- Б) за уявними образами (за ідеальними слідами);
- В) за описом прикмет;
- Г) усі відповіді правильні.

6. Портрет, який складається із задалегідь виготовлених стандартних малюнків елементів зовнішності людини:

- А) фотокомпозиційний (фоторобот);
- Б) мальовано-суб'єктивний портрет;
- В) композиційно-мальований портрет;
- Г) словесний портрет.

7. Набір малюнків обличчя, виготовлених відповідними спеціалістами зі слів очевидців:

- А) словесний портрет;
- Б) мальовано-суб'єктивний портрет;
- В) композиційно-мальований портрет;
- Г) фотокомпозиційний (фоторобот).

8. Монтаж фотознімків елементів обличчя різних людей:

- А) композиційно-мальований портрет;
- Б) фотокомпозиційний (фоторобот);
- В) словесний портрет;
- Г) мальовано-суб'єктивний портрет.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Видами суб'єктивних портретів є:

- А) відретушований портрет;
- Б) композиційно-мальований портрет;
- В) надрукований портрет;
- Г) фотокомпозиційний портрет.

10. Головними принципами словесного портрета є:

- А) доцільність опису;
- Б) законність опису;
- В) систематичність опису;
- Г) повнота опису.

11. До супутніх ознак зовнішності відносять:

- А) головний убір;
- Б) татуювання;
- В) взуття;
- Г) вік.

12. До особливих ознак зовнішності відносять:

- А) мобільний телефон;
- Б) заїкання;
- В) татуювання;
- Г) зріст.

13. До функціональних ознак зовнішності відносять:

- А) темперамент;
- Б) хода;
- В) шрам;
- Г) стать.

14. Для встановлення особи трупа зі значними гнилісними змінами або скелета у слідчій та оперативній практиці застосовують методи:

- А) метод аплікації;
- Б) фотокомпозиційний портрет;

- В) метод поновлення (реконструкції) обличчя за черепом;
- Г) композиційно-мальований портрет.

15. Ознаки зовнішності за умовами прояву класифікують на:

- А) статичні (колір волосся, очей);
- Б) постійні (що можуть виникнути в людини від народження і зберегтися протягом усього життя);
- В) тимчасові (які виникають і зникають з різних причин);
- Г) динамічні (хода, міміка, жестикуляція).

16. Ознаки зовнішності за природою класифікують на:

- А) загальні (характеризують людину в цілому);
- Б) природні (характеризують різні етапи розвитку людського організму);
- В) штучні (що з'явилися як результат зміни зовнішності – шрами, рубці, татуювання);
- Г) окремі (детальні).

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між класифікаційними групами татуювань та їх змістом:

1. декоративно-побутове;
2. наслідувально-блатне;
3. кримінальне.

А) набувається, зазвичай, в місцях позбавлення волі, може мати різну тематику і позначати, наприклад, злочинську масть, наркоманів, судимість за певний злочин, роль у злочинному середовищі тощо;

Б) відображає нестійку психіку та інтереси особи, характер наслідування лідера і пов'язане, зокрема, з романтикою, набутими, часто негативними, життєвими цінностями;

В) пов'язане з інтелектуальними елементами, етичними, еротичними, віковими та релігійними особливостями особи і відображає психологію особи, службу в армії, захоплення певною професією, жінкою тощо.

18. Встановіть відповідність між назвою власних зовнішніх ознак людини та їх змістом:

1. загальнофізичні ознаки;
2. анатомічні ознаки;
3. функціональні ознаки;
4. супутні ознаки.

А) природні особливості зовнішньої будови окремих частин тіла людини;

Б) характеризують фізичний тип людини (стать, вік, антропологічну належність);

В) побічні ознаки, що характеризують зовнішній вигляд людини, її спорядження;

Г) динамічні (рухові) ознаки, що проявляються при русі та в умовах життєдіяльності людини.

19. Встановіть відповідність між назвою власних зовнішніх ознак людини та прикладами таких ознак:

1. загальнофізичні ознаки;
2. анатомічні ознаки;
3. функціональні ознаки;
4. супутні ознаки.

А) одяг, головний убір, окуляри, годинник, мобільний телефон;

Б) постава, хода, жестикуляція, міміка, погляд, мова, манера поведінки, голос;

В) тип європейський, кавказький; монгольський;

Г) голова, обличчя, лоб, брови, ніс, рот, губи, зуби, підборіддя, вуха, плечі, тулуб і кінцівки.

20. Встановіть відповідність між правилами опису зовнішніх ознак людини за методом словесного портрету та їх змістом:

1. максимальна повнота опису;
2. послідовність опису;
3. детальний опис обличчя;
4. використання спеціальної термінології.

А) дозволяють уникнути розбіжностей опису зовнішніх ознак людини, забезпечують збереження єдиних понять зі спеціальної термінології;

Б) здійснюється за принципом – від загального до конкретного, особливого, індивідуального, окремого;

В) рекомендується по можливості описувати всі ознаки – усебічно досліджувати частини тіла й елементи зовнішності людини;

Г) обличчя описують в анфас та у профіль.

Тема 10. Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія)

Питання для самостійного опрацювання

1. Можливості і завдання використання засобів та методів акустики у практиці боротьби зі злочинністю. Наукові засади криміналістичного дослідження звукових слідів.

2. Ідентифікація особи по голосу (фоноскопична експертиза): сутність, вирішувані питання, особливості підготовки матеріалів для призначення експертизи.

3. Експертиза засобів і матеріалів звуковідозапису: сутність, характеристика ідентифікаційних і діагностичних питань, що вирішуються, підготовка матеріалів для проведення.

4. Оцінка результатів криміналістичного дослідження звукових слідів та їх використання у розкритті злочинів.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Криміналістична експертиза матеріалів і засобів відеозвукозапису – види досліджень».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Криміналістична фоноскопія – це галузь криміналістичної техніки, яка:

А) вивчає матеріально-фіксовані сліди, закономірності їх утворення і розробляє прийоми, методи, науково-технічні засоби їх виявлення, фіксації, вилучення та дослідження;

Б) займається дослідженням фізичних та біологічних закономірностей механізму утворення слідів запаху і розробкою на цій підставі методів та засобів дослідження, збирання і використання слідів запаху у кримінальному судочинстві;

В) включає систему теоретичних положень про зовнішні ознаки людини та сукупність методів і науково-технічних засобів, які забезпечують збирання, дослідження та використання цих ознак для ототожнення особи;

Г) вивчає звукову, особливо мовленнєву інформацію у вигляді звуко- та відеозаписів, її носії та засоби фіксації.

2. Джерелами звуку є:

А) люди;

Б) явища природи;

В) неживі об'єкти та їх системи;

Г) усі правильні відповіді.

3. Суб'єктом фоноскопичної експертизи є:

А) слідчий;

Б) прокурор;

В) експерт, який проводить експертизу;

Г) усі правильні відповіді.

4. Фоноскопична експертиза дозволяє встановити:

А) зріст людини, яка говорить;

Б) стать людини, яка говорить;

В) вагу людини, яка говорить;

Г) усі правильні відповіді.

5. Для проведення повноцінного аналізу експерт повинен орієнтуватися у таких дисциплінах:

А) фонетика;

Б) стилістика;

В) морфологія;

Г) усі правильні відповіді.

6. Порівняльна фонограма це – :

А) магнітний запис усного мовлення;

Б) магнітний запис усного мовлення, що належить будь-якій особі;

В) магнітний запис усного мовлення, що безперечно належить особі, яка перевіряється;

Г) запис письмової мови особи, яка перевіряється.

7. У процесуальному аспекті звукозапис може виступати як:

- А) документ;
- Б) речовий доказ;
- В) як додаток до протоколу слідчої дії;
- Г) усі правильні відповіді.

8. Перетворене і закріплене на магнітному носії механічне коливання джерела звуку – це:

- А) фізичний слід;
- Б) хімічний слід;
- В) магнітний слід;
- Г) суб'єктивний слід.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. За способом перетворення і закріплення енергетичних сигналів звукозапис поділяють на:

- А) механічний;
- Б) фізичний;
- В) оптичний;
- Г) хімічний.

10. За способом перетворення і закріплення енергетичних сигналів звукозапис поділяють на:

- А) магнітний;
- Б) цифровий;
- В) фізичний;
- Г) звуковий.

11. Способами фіксації слідів звуку є:

- А) органолептичний;
- Б) акустичний;
- В) звуковий;
- Г) технічний.

12. Придатність порівняльних зразків для ідентифікаційних досліджень визначається показниками:

- А) кількістю;
- Б) якістю;
- В) порівняльністю зі спірною фонограмою;
- Г) динамічністю.

13. Властивостями звукових слідів є:

- А) динамічність;
- Б) розсіюваність;
- В) летючість;
- Г) адсорбція.

14. Властивостями звукових слідів є:

- А) розчинність;
- Б) дифузія;
- В) подільність;
- Г) розсіюваність.

15. Для проведення повноцінного аналізу експерт повинен орієнтуватися у таких лінгвістичних дисциплінах:

- А) біологія;
- Б) стилістика;
- В) кримінологія;
- Г) морфологія.

16. Для проведення повноцінного аналізу експерт повинен орієнтуватися у таких лінгвістичних дисциплінах:

- А) синтаксис;
- Б) девіантологія;
- В) семасіологія;
- Г) соціологія.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між видом порівняльних зразків мовлення та їх змістом:

1. вільні зразки усного мовлення;
2. умовно-вільні зразки усного мовлення;
3. експериментальні зразки усного мовлення.

А) навмисний, цілеспрямований запис бесіди з особою для використання фонограми з метою ідентифікації цієї особи;

Б) запис спеціальних мовних добірок, наприклад, читання незнайомого тексту, читання уривків з тексту спірної фонограми, повторення окремих слів, фраз і звуків з різним інтонаційним відтінком тощо;

В) фонограма, отримана поза зв'язком із призначенням фоноскопичної експертизи.

18. Встановіть відповідність між етапом фоноскопичного дослідження та його змістом:

1. підготовчий;
2. вирішення завдання;
3. складання висновку експерта.

А) експерт формулює висновок в тій же послідовності, в якій поставлені питання слідчим у постанові про призначення експертизи;

Б) експерт ознайомлюється з усіма матеріалами, що надійшли, проводить зовнішній огляд речових доказів і порівняльних зразків;

В) безпосереднє проведення дослідження.

19. Встановіть відповідність між методами фоноскопичного дослідження та їх змістом:

1. аудитивний аналіз голову і мовлення;
2. лінгвістичний аналіз мовлення;
3. інструментальний акустичний аналіз фонограм.

А) спрямований на виявлення і реєстрацію ознак та особливостей людського голосу і мовлення органом слуху;

Б) проведення фоноскопичних досліджень у програмній формі;

В) дослідження лінгвістичних ознак мовлення.

20. Встановіть відповідність між завданням фоноскопичної експертизи та їх змістом:

1. ідентифікаційні;

2. діагностичні;

3. класифікаційні.

А) визначення диктора за голосом та мовою, що зафіксовані на відеофонограмі;

Б) визначення емоційного стану диктора;

В) визначення виду та класу звукових джерел.

Тема 11. Криміналістичне дослідження слідів запаху (одорологія)

Самостійна робота

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття та наукові засади криміналістичної одорології.
2. Завдання і можливості використання запахових слідів людини у розкритті та розслідуванні злочинів.
3. Засоби та методи консервації запаху людини.
4. Застосування службово-розшукових собак для розшуку і встановлення підозрюваних.
5. Перспективи розвитку судової одорології.
6. Проблеми одорологічної експертизи.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Види запахових слідів людини».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Криміналістична одорологія – це галузь криміналістичної техніки, яка:
А) включає систему теоретичних положень про зовнішні ознаки людини та сукупність методів і науково-технічних засобів, які забезпечують збирання, дослідження та використання цих ознак для ототожнення особи;

Б) займається дослідженням фізичних та біологічних закономірностей механізму утворення слідів запаху і розробкою на цій підставі методів та засобів дослідження, збирання і використання слідів запаху у кримінальному судочинстві;

В) вивчає матеріально-фіксовані сліди, закономірності їх утворення і розробляє прийоми, методи, науково-технічні засоби їх виявлення, фіксації, вилучення та дослідження;

Г) займається вивченням фізичних закономірностей звуку для збирання, дослідження і використання звукових слідів у судочинстві.

2. Прийомом відділення сліду запаху від його носія є:

А) забір (висмоктування) молекул запаху шприцом;

Б) забір молекул запаху безпосередньо ємкістю;

В) адсорбування сліду запаху на нейтральний носій;

Г) усі відповіді правильні.

3. Здатність речовини випаровуватись, тобто переходити із твердого або рідкого стану в газоподібний – це:

А) розчинність;

Б) дифузія;

В) летючість;

Г) адсорбція

4. Здатність молекул газоподібних речовин поглинатися поверхневим шаром іншої речовини – це:

А) летючість;

Б) адсорбція;

В) розчинність;

Г) дифузія.

5. Джерелами слідів запаху є:

А) лише матеріальні об'єкти живої природи;

Б) лише матеріальні об'єкти неживої природи;

В) усі матеріальні об'єкти живої та неживої природи;

Г) немає правильної відповіді.

6. Здатність газоподібного сліду поширюватися в ємкості або просторі – це:

А) безперервність механізму утворення слідів;

Б) розсіюваність;

В) рухливість структури запахових слідів;

Г) відносна стійкість слідів запаху.

7. Незмінність хімічної структури молекул запаху в умовах навколишнього середовища, що дозволяє збирати і досліджувати їх на предмет встановлення джерела їх походження через певний період часу – це:

А) рухливість структури запахових слідів;

Б) відносна незмінність зразків запаху людини;

В) відносна стійкість слідів запаху;

Г) безперервність механізму утворення слідів.

8. Можливість повного збереження всіх індивідуальних якісно-кількісних характеристик людського запаху і запаху інших речовин джерел інформації при переміщенні їх у відповідну обмежену герметичну упаковку – це:

- А) відносна незмінність зразків запаху людини;
- Б) безперервність механізму утворення слідів;
- В) відносна стійкість слідів запаху;
- Г) збереження слідів і зразків запаху людини в герметичній упаковці.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Криміналістичними властивостями запахових слідів є:

- А) адсорбція;
- Б) безперервність механізму утворення слідів;
- В) рухливість структури запахових слідів;
- Г) дифузія.

10. Криміналістичними властивостями запахових слідів є:

- А) індивідуальність слідів і зразків запаху людини;
- Б) летючість;
- В) розчинність;
- Г) збереження слідів і зразків запаху людини в герметичній упаковці.

11. Фізичними властивостями запахових слідів є:

- А) розбавлення;
- Б) розсіюваність;
- В) подільність запахових слідів;
- Г) адсорбція.

12. Фізичними властивостями запахових слідів є:

- А) індивідуальність слідів і зразків запаху людини;
- Б) летючість;
- В) збереження слідів і зразків запаху людини в герметичній упаковці;
- Г) розчинність.

13. Класифікація слідів і зразків запаху за часом їх утворення щодо вирішення завдань переслідування злочинця або пошуку іншої людини за слідами її запаху на відкритій місцевості та інших речових джерел інформації за звичайних умов повинна відображати такі часові періоди:

А) гарантованого пошуку людини за слідами її запаху на відкритій поверхні або інших речових джерелах по шляху її пересування;

Б) ускладненого лабораторного одорологічного дослідження таких експертних об'єктів;

В) ускладненого пошуку людини за такими слідами запаху;

Г) неможливості лабораторного одорологічного дослідження подібних експертних об'єктів.

14. Класифікація слідів і зразків запаху за часом їх утворення стосовно вирішення задач лабораторного їх дослідження за допомогою нюху

спеціально підготовленого собаки-детектора повинна відображати часові періоди:

А) гарантованого лабораторного одорологічного дослідження слідів і зразків запаху людини та інших супутніх запахів;

Б) гарантованого пошуку людини за слідами її запаху на відкритій поверхні або інших речових джерелах по шляху її пересування;

В) неможливості лабораторного одорологічного дослідження подібних експертних об'єктів;

Г) неможливості пошуку людини за такими слідами запаху.

15. Сліди-джерела запаху можуть бути таких видів:

А) предмети-носії власного запаху;

Б) сліди запаху;

В) предмети-носії запаху людини;

Г) будь-які предмети.

16. За механізмом утворення запахів сліди розділяють на групи:

А) сліди місцевого індивідуального запаху людини;

Б) сліди джерела запаху;

В) сліди-запахи;

Г) сліди побутових запахів.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між криміналістичними властивостями запахових слідів та їх змістом:

1. безперервність механізму утворення слідів;

2. рухливість структури запахових слідів;

3. розсіюваність;

4. подільність запахових слідів.

А) слід може бути розділений на частини, причому кожна з них буде зберігати якісні характеристики цілого;

Б) за наявності джерела і зовнішніх умов слід утворюється безперервно, доки існує джерело;

В) здатність газоподібного сліду поширюватися в ємкості або просторі;

Г) молекули перебувають у хаотичному стані.

18. Встановіть відповідність між криміналістичними властивостями запахових слідів та їх змістом:

1. збереження слідів і зразків запаху людини в герметичній упаковці;

2. індивідуальність слідів і зразків запаху людини;

3. відносна стійкість слідів запаху;

4. відносна незмінність зразків запаху людини.

А) незмінність хімічної структури молекул запаху в умовах навколишнього середовища, що дозволяє збирати і досліджувати їх на предмет встановлення джерела їх походження через певний період часу;

Б) свідчить про те, що основні індивідуальні якісні і кількісні параметри запаху конкретної людини протягом усього її життя залишаються незмінними;

В) основні якісні і кількісні параметри запаху конкретної людини неповторні, властиві тільки їй, а тому людина може бути встановлена за запахом з великої кількості інших запахів;

Г) можливість повного збереження всіх індивідуальних якісно-кількісних характеристик людського запаху і запаху інших речовин джерел інформації при переміщенні їх у відповідну обмежену герметичну упаковку.

19. Встановіть відповідність між різновидами слідів супутніх запахів людини та їх змістом:

1. сліди запаху різноманітних функціональних змін;
2. сліди побутових запахів;
3. сліди професійних запахів;
4. сліди ситуативних запахів.

А) сліди запаху, утворення яких для даної людини носить ситуативний характер (сліди запаху бруду, фарби, нафтопродуктів та інших речовин, якими людина випадково забруднилася тощо);

Б) сліди запаху, які викликані побутовими умовами життя конкретної людини: сліди запаху предметів туалету (косметики, зубної пасти, парфуми та інших речовин індивідуальної гігієни); їжі; запахи, зумовлені шкідливими звичками (вживанням алкоголю, курінням) та ін.;

В) сліди запаху, зумовлені захворюваннями, прийомом лікарських препаратів, фізичними навантаженнями, психічним перенапруженням та іншими змінами функціонального стану людини;

Г) сліди запаху, які набуті людиною у процесі здійснення трудових функцій поза побутом.

20. Встановіть відповідність між слідів запаху людини за джерелом походження та їх змістом:

1. сліди місцевого індивідуального запаху людини;
2. сліди сукупного індивідуального запаху людини;
3. сліди фонового запаху людини;
4. сліди сукупного загального запаху людини.

А) запах об'єктів навколишнього оточення, у якому відбувається слідоутворення і знаходження сукупного загального запаху людини аж до його належної консервації у процесі збирання слідів чи отримання зразків запаху;

Б) визначаються особливостями функціонування шкірних, потових, сальних та ендокринних залоз у ділянці окремих органів або тканин тіла людини;

В) складається зі всіх перерахованих слідів запаху та із слідів запаху, якими людина володіє на момент запахового слідоутворення або отримання у неї зразків запаху;

Г) складаються зі всіх чи частини слідів місцевих індивідуальних запахів конкретної людини.

Тема 12. Інформаційно-довідкове забезпечення розкриття злочинів (кримінальна реєстрація)

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття і значення кримінальної реєстрації.
2. Наукові і правові засади криміналістичного обліку.
3. Види криміналістичних обліків.
4. Система, принципи організації і функціонування криміналістичних обліків.
5. Взаємозв'язок окремих видів обліків.
6. Способи реалізації даних обліків у розшуку осіб, предметів, у розкритті злочинів.
7. Тенденції та перспективи розвитку криміналістичних обліків, проблеми їх автоматизації і комп'ютеризації.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Види криміналістичних обліків».
4. Виконати тестові завдання:

Вибрати дві правильні відповіді:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Хто з криміналістів наприкінці ХІХ ст., започаткував формування кримінальної реєстрації на науковій основі:

- А) Ганс Гросс;
- Б) Альфонс. Бертільйон;
- В) Едвард Генрі;
- Г) Вільм Гершель.

2. Кримінальна реєстрація - це

А) система реєстрації, систематизації та зосередження об'єктів або відомостей про них за їх ідентифікаційними ознаками з метою використання облікових даних для розкриття та попередження злочинів, яка ґрунтується на наукових даних і узагальненнях практики боротьби зі злочинністю;

Б) цілеспрямований систематичний облік певних об'єктів для наступного використання реєстраційних даних при розслідуванні злочинів, розшуку злочинців і речових доказів, з'ясуванні обставин, що супроводжують злочин;

В) науково розроблене інформаційне забезпечення діяльності правоохоронних органів;

Г) концентрація відомостей про зареєстровані об'єкти або самих об'єктів у певному підрозділі органів внутрішніх справ.

3. Формами концентрації інформації є:

- А) картотеки;

- Б) колекції;
- В) аудіотеки;
- Г) усі відповіді правильні.

4. Якого виду криміналістичного обліку залежно від рівня концентрації інформації не існує:

- А) місцевого;
- Б) автономного;
- В) центрального;
- Г) регіонального.

5. Як називаються обліки, які вміщують об'єкти, які вилучені або отримані під час огляду місця події, проведення інших слідчих дій, оперативно-розшукових заходів:

- А) оперативні;
- Б) оперативно-пошукові;
- В) інформаційні;
- Г) інформаційно-довідкові.

6. Фіксація інформації об'єктів реєстрації за допомогою зображення різних речей і предметів у вигляді зліпків (гіпсу, паст, пластиліну), малюнків, художніх замальовок та ін. є – це спосіб:

- А) фотографічний;
- Б) описовий;
- В) колекційний;
- Г) наочно-зображальний.

7. Криміналістичний облік - це

А) цілеспрямований систематичний облік певних об'єктів для наступного використання реєстраційних даних при розслідуванні злочинів, розшуку злочинців і речових доказів, з'ясуванні обставин, що супроводжують злочин;

Б) це система реєстрації, систематизації та зосередження об'єктів або відомостей про них за їх ідентифікаційними ознаками з метою використання облікових даних для розкриття та попередження злочинів, яка ґрунтується на наукових даних і узагальненнях практики боротьби зі злочинністю;

В) науково розроблене інформаційне забезпечення діяльності правоохоронних органів;

Г) концентрація відомостей про зареєстровані об'єкти або самих об'єктів у певному підрозділі органів внутрішніх справ.

8. За якою системою обчислюється дактилоскопічна формула:

- А) однопальцевою;
- Б) п'ятипальцевою;
- В) симипальцевою;
- Г) десятипальцевою.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Залежно від рівня концентрації криміналістичні обліки поділяються на:

- А) центральні;
- Б) регіональні;
- В) автономні;
- Г) муніципальні.

10. Залежно від рівня концентрації криміналістичні обліки поділяються на:

- А) районні;
- Б) місцеві;
- В) муніципальні;
- Г) регіональні.

11. На яких рівнях функціонує балістичний облік

- А) центральному;
- Б) місцевому;
- В) обласному;
- Г) міжнародному.

12. Дактилоскопичний облік призначений для:

- А) розшуку людей, які зникли безвісти;
- Б) встановленню осіб, які залишили сліди взуття на місці події;
- В) встановлення осіб, які залишили сліди рук на місці події;
- Г) встановлення осіб, які залишили сліди рукавичок на місці події.

13. Дактилоскопичний облік складається з:

- А) дактилокартотек;
- Б) слідотек;
- В) аудіо і відеотек;
- Г) колекцій.

14. Дактилотека складається з:

- А) масиву дактилокарт невпізнаних трупів;
- Б) реєстраційних карт слідів рук, які вилучені під час оглядів місць подій за фактами нерозкритих злочинів;
- В) масиву дактилокарт осіб, які були піддані дактилоскопіюванню;
- Г) реєстраційних карт слідів рук, які вилучені під час оглядів місць подій за фактами безвісного зникнення осіб.

15. Відповідно до чинного законодавства проводиться дактилоскопіювання особи, яка:

- А) затримана за підозрою у вчиненні злочину;
- Б) взята під варту;
- В) допитана слідчим в якості свідка;
- Г) звернулася із заявою або повідомленням про кримінальне правопорушення до органу державної влади, уповноваженого розпочати досудове розслідування, і не є потерпілим.

16. Реєстраційні карти слідів рук вилучаються із слідотеки у випадках:

- А) якщо особа, яка залишила сліди, встановлена;

- Б) через 10 років з моменту зникнення особи;
- В) через 20 років з моменту зникнення особи;
- Г) закінчення строку давності притягнення до кримінальної відповідальності за видом злочину.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між способами реєстрації та фіксації ознак об'єкта та їх змістом:

- 1) описовий;
- 2) дактилоскопічний;
- 3) графічний.

А) отримання суб'єктивних портретів злочинців, які переховуються; зразків почерку, складання схем, креслень, малюнків предметів, тварин, рентгенограм та ін.;

Б) письмова фіксація ознак об'єкту, який підлягає реєстрації;

В) отримання відбитків пальців рук у живих осіб, невпізнаних трупів, слідів пальців рук з місця події.

18. Встановіть відповідність між способами реєстрації та фіксації ознак об'єкта та їх змістом:

- 1. фотографічний;
- 2. колекційний;
- 3. комбінований/змішаний.

А) збирання та збереження об'єктів оригіналу в натурі;

Б) фіксація відомостей декількома вищеописаними способами в різних комбінаціях;

В) фіксація ознак об'єкта реєстрації за допомогою засобів та методів судової фотографії.

1.4. Вибрати три правильні відповіді:

19. Криміналістичні обліки включають такі види: :

- А) почеркознавчий облік;
- Б) трасологічний облік;
- В) дактилоскопічний облік;
- Г) облік осіб за ознаками зовнішності;
- Д) облік лікарських засобів;
- Е) антикварний облік.

20. Перевірці за колекціями куль та гільз підлягають:

А) вилучена, знайдена та добровільно здана вогнепальна зброя, яка незаконно зберігалася на підприємствах, в установах, організаціях чи в громадян;

Б) пневматична зброя;

В) гладкоствольна вогнепальна зброя, дробові пістолети та револьвери, вилучені в осіб, які згідно з кримінально-процесуальним законодавством України підозрюються в учиненні злочинів із застосуванням зброї;

Г) обрізи гладкоствольної вогнепальної зброї;

Д) навчальна нарізна вогнепальна зброя всіх видів, якщо її не пристосовано для стрільби;

Е) зброя із значно кородованими слідоутворюючими деталями, непридатна для отримання експериментальних куль та гільз.

МОДУЛЬ II. Криміналістична тактика. Методика розслідування окремих видів злочинів

Тема 13. Загальні положення криміналістичної тактики

Питання для самостійного опрацювання

1. Правові, психологічні та етичні основи криміналістичної тактики.
2. Тактичний прийом і криміналістична рекомендація
3. Слідча ситуація як підґрунтя прийняття тактичних рішень.
4. Тактичне рішення. Тактичний ризик.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Види слідчих ситуацій».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Криміналістична тактика – це:

А) розділ криміналістики, що займається розробкою прийомів проведення слідчих дій, загальних тактичних рекомендацій щодо організації та планування процесу слідства;

Б) науково обґрунтована та перевірена практикою порада щодо обрання і застосування засобів, прийомів та форм поведінки;

В) це впорядкована сукупність(комплекс) взаємопов'язаних і взаємозумовлених прийомів, яким притаманні цільова спрямованість та вибірковість у процесі їх реалізації;

Г) розділ криміналістики, який являє собою систему наукових положень і рекомендацій щодо організації і здійснення розслідування та запобігання окремим видам злочинів, розроблених на їх основі.

2. Основним елементом криміналістичної тактики є:

А) тактичний ризик;

Б) тактична операція;

В) тактичний прийом;

Г) тактична комбінація.

3. Основним завдання криміналістичної тактики є:

А) розробка технічних засобів і методів збирання та подавання криміналістичної інформації;

Б) розробка рекомендацій для максимально ефективного проведення слідчих дій, операцій, спрямованих на збір, аналіз доказової інформації;

В) розробка наукових положень і рекомендацій щодо організації і здійснення розслідування та запобігання окремим видам злочинів, розроблених на їх основі;

Г) розробка методологічних принципів, теоретичних концепцій, категорій, понять і визначень, проблем і закономірностей розвитку галузі криміналістики.

4. Визначення мети тактичного впливу на слідчу ситуацію в цілому або окремі її компоненти, на перебіг і результати процесу розслідування та його елементи, вибір методів, прийомів та засобів досягнення мети – це:

А) тактичний ризик;

Б) тактичне рішення;

В) тактична операція;

Г) тактична комбінація.

5. Системі тактичних прийомів властиві такі загальні ознаки:

А) цілісність, наявність певної структури, ієрархічність системи тактичних прийомів, множинність опису кожної системи;

Б) законність, обґрунтованість;

В) вибірковість, динамічність, гнучкість;

Г) спрямованість, взаємопов'язаність.

6. Тактичне рішення складається з:

А) інформаційної частини;

Б) організаційної частини;

В) операційної частини;

Г) усі відповіді правильні.

7. Ознакою тактичної комбінації є:

А) поєднання тактичних прийомів у межах однієї слідчої дії;

Б) поєднання оперативно-розшукових заходів і слідчих дій;

В) сукупність умов, в яких перебуває та діє слідчий;

Г) усі відповіді правильні.

8. Науковими джерелами криміналістичної тактики виступають:

А) сучасні досягнення філософії, логіки, психології;

Б) матеріали судово-слідчої практики;

В) оперативно-розшукова практика з розкриття злочинів;

Г) усі відповіді правильні.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Вимогами (принципами допустимості) застосування тактичних прийомів є:

А) законність, етичність, науковість;

- Б) варіантність, алгоритмічність;
- В) динамічність, гнучкість;
- Г) вибірковість, пізнавальна цінність.

10. До прогностичної функції тактичного прийому відносять:

- А) встановлення психологічного контакту;
- Б) передбачення власних дій слідчим (суддею);
- В) передбачення дій інших учасників процесу розслідування (судового розгляду);
- Г) управління спілкуванням з боку слідчого (судді).

11. До комунікативної функції тактичного прийому відносять:

- А) встановлення психологічного контакту;
- Б) одержання слідчим (суддею) необхідної інформації в процесі спілкування;
- В) передбачення власних дій слідчим (суддею);
- Г) передбачення можливості управління здійснюваною діяльністю.

12. За належністю до конкретного злочину або до певного виду злочинів слідчі ситуації поділяють:

- А) конкретна (реальна);
- Б) проста (сприятлива);
- В) типова;
- Г) складна (несприятлива).

13. За ступенем інформаційної визначеності слідчі ситуації поділяють:

- А) конфліктна;
- Б) проста (сприятлива);
- В) безконфліктна;
- Г) складна (несприятлива).

14. За цільовою спрямованістю психологічний вплив поділяється на види:

- А) вербальний вплив;
- Б) психологічно слабкий вплив;
- В) вплив, пов'язаний з діагностикою психічного стану підозрюваного, свідка чи потерпілого;
- Г) вплив, що передбачає зміну поведінки і позиції суб'єкта спілкування.

15. Елементами криміналістичної тактики є:

- А) тактика слідчої (судової, оперативно-розшукової) дії, яка охоплює весь типовий тактичний комплекс її можливого здійснення, реалізації;
- Б) система слідчих або інших дій (тактична операція), спрямована на виконання завдання розслідування у відповідній слідчій ситуації;
- В) техніко-криміналістичне дослідження документів; габітологія;
- Г) оперативно-розшукові заходи.

16. Які положення розкривають принципу етичності тактичного прийому:

- А) при застосуванні тактичного прийому є можливість наукового передбачення результатів його використання;

Б) тактичний прийом не може містити елементи неправдивої інформації, введення особи в оману;

В) тактичний прийом може застосовуватися лише в межах тих слідчих і судових дій, порядок здійснення яких визначений кримінально-процесуальним законом;

Г) тактичний прийом не може бути заснований на насильстві, погрозах, обмані, використанні аморальних спонукань, культурної відсталості, релігійних упереджень тощо.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між елементами криміналістичної тактики та їх змістом:

1. тактична рекомендація;
2. система тактичних прийомів;
3. тактичний прийом;
4. тактична комбінація.

А) це впорядкована сукупність(комплекс) взаємопов'язаних і взаємозумовлених прийомів, яким притаманні цільова спрямованість та вибірковість у процесі їх реалізації;

Б) науково обґрунтована та перевірена практикою порада щодо обрання і застосування засобів, прийомів та форм поведінки;

В) це певне поєднання тактичних прийомів, рекомендацій, які мають на меті вирішення конкретного завдання розслідування та зумовлені цією слідчою ситуацією;

Г) це спосіб здійснення процесуальної дії, спрямований на досягнення її конкретної мети, заснований на психологічному механізмі його реалізації та є найбільш раціональним і ефективним у певних ситуаціях.

18. Встановіть відповідність між підставами класифікації психологічного впливу та їх видами:

1. за інформаційно-пізнавальним призначенням;
2. за способом справляння;
3. за інтенсивністю;
4. за складністю.

А) насиченість емоціями, тривалість тощо;

Б) психологічно слабкий або, навпаки, вплив, що має сильну фіксацію;

В) вербальний або невербальний;

Г) збуджуючий, стимулюючий, примушуючий, коригуючий.

19. Встановіть відповідність між підставами класифікації тактичних прийомів та їх видами:

1. за діапазоном використання;
2. за видом процесуальної дії;
3. за характером інформації;
4. за об'єктом спрямованості (або сферою реалізації).

А) тактичні прийоми огляду місця події; тактичні прийоми допиту; тактичні прийоми обшуку; тактичні прийоми інших процесуальних дій;

Б) тактичні прийоми, що використовуються під час провадження тільки окремих слідчих (судових) дій; тактичні прийоми, що використовуються у декількох (багатьох) процесуальних;

В) тактичні прийоми, спрямовані на справляння впливу на людину; тактичні прийоми, спрямовані на дослідження матеріального середовища;

Г) тактичні прийоми, що ґрунтуються на словесній інформації; тактичні прийоми, що базуються на матеріалізованій інформації; тактичні прийоми, засновані на логіко-розумовій.

20. Встановіть відповідність між назвами функцій тактичних прийомів та їх призначенням:

1. пізнавальна функція;
2. прогностична функція;
3. комунікативна функція;
4. регулятивна функція.

А) проявляється у процесі спілкування слідчого (судді) з іншими учасниками в межах процесуальної дії (під час допиту, очної ставки, пред'явлення для впізнання та ін.);

Б) припускає можливість виявляти їх вплив на слідчу ситуацію та ситуацію процесуальної дії, змінювати їх;

В) дозволяє слідчому (судді) правильно обрати ті чи інші способи дії, домогтися реалізації мети процесуальної дії;

Г) пов'язана з одержанням доказової інформації при виконанні окремих процесуальних дій; складається із застосування таких прийомів, які відповідно до мети дії сприяють виявленню інформаційного матеріалу та встановленню істини.

Тема 14. Криміналістична версія. Організація та планування розслідування

Питання для самостійного опрацювання

1. Криміналістична версія: поняття, логічна природа, види. Правила побудови і перевірки версій.

2. Сутність планування розслідування, його принципи.

3. Аналіз слідчої ситуації як умова забезпечення ефективності планування розслідування.

4. Техніка планування розслідування. Структура та види планів розслідування.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити логічну схему «Види криміналістичних версій».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Обґрунтоване припущення про наявність і обставини розслідуваної події, дії конкретних осіб і наявність у цих діях складу певного злочину – це:

- А) криміналістична рекомендація;
- Б) слідча ситуація;
- В) тактична комбінація;
- Г) криміналістична версія.

2. Розумовий процес, який полягає у визначенні напряму і завдань (окреслення обставин, які підлягають з'ясуванню) розслідування, а також способів, засобів і строків вирішення цих завдань в рамках закону називається:

- А) плануванням розслідування;
- Б) організацією розслідування;
- В) тактикою розслідування;
- Г) етапністю (послідовністю) розслідування.

3. Зміст (елементи) планування розслідування складають:

- А) визначення шляхів і способів вирішення поставлених завдань;
- Б) аналіз вихідної інформації;
- В) висунення версій і визначення завдань розслідування;
- Г) усі відповіді правильні.

4. За обсягом понять версії поділяються на:

- А) типові;
- Б) на загальні і окремі;
- В) слідчі, оперативно-розшукові;
- Г) судові та експертні.

5. Як називається принцип планування, який зобов'язує слідчого вчасно вносити до плану розслідування необхідні доповнення та зміни, які обумовлені змінами в слідчій ситуації:

- А) індивідуальність;
- Б) динамічність;
- В) реальність;
- Г) конкретність.

6. Яким ознакам повинна відповідати криміналістична версія:

- А) бути реальною;
- Б) відносно простою, із чіткою та однозначною формулою;
- В) мати відношення до більш широкого кола фактів, що встановлюються в процесі розслідування кримінального правопорушення;
- Г) усі відповіді правильні.

7. Найпоширенішим видом планування розслідування є:

- А) планування роботи слідчого (календарний план);
- Б) планування розслідування кримінального правопорушення;

В) планування початкового, наступного, заключного етапів розслідування;

Г) планування проведення слідчої (розшукової), негласної слідчої (розшукової) дії, інших процесуальних дій та оперативно-розшукових заходів; планування застосування тактичного прийому.

8. Версія буде достатньо обґрунтованою лише спираючись на:

А) будь-які дані;

Б) будь-які дані, отримані в ході розслідування;

В) конкретні фактичні дані;

Г) немає правильної відповіді.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. На першочерговому етапі розслідування в плані повинні відобразитися такі дії:

А) щодо встановлення і розшуку суб'єктів вчинення кримінальних правопорушень за гарячими слідами;

Б) складення обвинувального акту та реєстру матеріалів досудового розслідування;

В) щодо пошуку доказів і джерел їх отримання;

Г) складення реєстру матеріалів досудового розслідування;

10. Побудова версії ґрунтується на:

А) плануванні розслідування;

Б) аналізі вихідної слідчої ситуації;

В) аналізі криміналістичної характеристики злочину;

Г) організації розслідування.

11. Джерелами аналогії при конструюванні версій може бути:

А) кримінально-процесуальне законодавство;

Б) логічні методи;

В) власний досвід слідчого, інших компетентних осіб;

Г) оперативні й слідчі матеріали щодо подібних нерозкритих кримінальних правопорушень.

12. До криміналістичних версій пред'являються дві основні вимоги:

А) обґрунтованість;

Б) етичність;

В) законність;

Г) охоплення всіх реально можливих пояснень події, що відбулася.

13. За часом побудови криміналістичні версії поділяються:

А) первинні;

Б) загальні;

В) окремі;

Г) наступні;

14. Відносно предмета доказування криміналістичні версії поділяються:

- А) первинні;
- Б) обвинувальні;
- В) наступні;
- Г) виправдовувальні.

15. Криміналістична версія в її закінченому вигляді завжди є наслідком:

- А) аналізу;
- Б) синтезу;
- В) індукції;
- Г) дедукції.

16. У процесі побудови версій рекомендують дотримуватися наступних правил:

- А) висуваються усі об'єктивно можливі в конкретних умовах версії, які пояснюють подію злочину в цілому або окремі її обставини і факти;
- Б) висуваються лише реальні, обґрунтовані вихідною інформацією про факти, версії, які можуть бути перевірені наявними силами та засобами;
- В) версія може висуватися будь-якою особою, незалежно від того чи наділена вона правом на її перевірку;
- Г) версія може суперечити науковим даним.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між видами допоміжних документів, які полегшують планування і облік зробленої роботи та їх змістом:

1. системи зв'язків;
2. аналітичні довідки («особові рахунки»);
3. шахматка.

А) полягає у систематизації даних у багатоепізодних кримінальних провадженнях в яких декілька підозрюваних, та полягає у складання таблиці, в якій поєднані вертикальні та горизонтальні графи, у горизонтальних вказані підозрювані, у вертикальних – епізоди;

Б) полягає у систематизації даних про кожну особу, причетну до вчинення кримінальних правопорушень, але стосовно конкретного кримінального правопорушення, у вигляді облікової картки;

В) складаються у багатоепізодних кримінальних провадженнях, допомагають систематизувати і за допомогою умовних позначень наочно (у вигляді схеми) показати, хто із співучасників до якого епізоду причетний.

18. Встановіть відповідність у послідовності етапів побудови криміналістичних версій:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- А) перевірка виведених наслідків;
- Б) аналіз фактичного матеріалу;

- В) виведення наслідків версії;
- Г) висловлення припущення (само версії).

19. Встановіть відповідність між підставами класифікації криміналістичних версій та їх видами:

1. за ступенем ймовірності;
2. за ступенем визначеності висунутих припущень;
3. за об'ємом пояснення фактів;
4. за суб'єктом висунення;

- А) загальні та окремі;
- Б) версії слідчого, прокурора, співробітника оперативного підрозділу, експерта, суду;
- В) типові та конкретні (специфічні);
- Г) малоймовірні та найбільш ймовірні.

20. Встановіть відповідність між принципами планування розслідування та їх змістом:

1. законність;
2. індивідуальність;
3. конкретність;
4. реальність.

А) пов'язана із своєрідністю, неповторністю конкретного кримінального правопорушення, що слід враховувати при складенні плану;

Б) передбачає його збалансованість за ресурсами та лімітом часу;

В) вимога неухильного дотримання вимог кримінального процесуального законодавства України при складанні плану та його практичній реалізації;

Г) передбачає чітке формулювання в плані завдань, які необхідно вирішити під час розслідування, відповідних дій, строків та виконавців.

Тема 15. Тактика огляду

Питання для самостійного опрацювання

1. Роль огляду в розкритті та розслідуванні злочину.
2. Поняття, сутність і завдання огляду. Види огляду.
3. Загальні положення тактики огляду. Огляд місця події, трупа, предметів і документів.
4. Фіксація ходу і результатів огляду. Використання спеціальних знань та технічних засобів при огляді.
5. Оцінка результатів огляду місця події.
6. Екструзія трупа.
7. Освідування.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Види слідчого огляду».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Слідча дія, яка полягає у безпосередньому сприйнятті об'єктів з метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обставин події, а також обставин, що мають значення у справі – це:

- А) освідкування;
- Б) огляд;
- В) слідчий експеримент;
- Г) обшук.

2. Метою огляду відповідно до ст. 237 Кримінального процесуального кодексу України є:

- А) виявлення слідів злочину і речових доказів;
- Б) виявлення та фіксація відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення;
- В) висунення версій про подію злочину і його учасників;
- Г) перевірка у уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин вчинення кримінального правопорушення.

3. Ділянка місцевості чи приміщення, в межах якої виявлено сліди, що свідчать про вчинення злочину або вказують на його зв'язок із злочином – це:

- А) територія події;
- Б) місце події;
- В) місце злочину;
- Г) обстановка злочину.

4. Місце безпосереднього здійснення злочинного наміру, який спричинив матеріальні зміни – це:

- А) територія події;
- Б) обстановка злочину;
- В) місце події;
- Г) місце злочину.

5. Огляд житла чи іншого володіння особи здійснюються:

- А) з обов'язковою участю не менше одного понятого при умові застосування безперервного відеозапису ходу його проведення;
- Б) з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування слідчої дії;
- В) без участі понятих при умові застосування безперервного відеозапису ходу його проведення;
- Г) незалежно від участі понятих та застосування технічних засобів фіксування цієї слідчої дії.

6. Які види огляду передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України:

- А) огляд місцевості;
- Б) огляд приміщення;

- В) огляд речей та документів;
- Г) усі відповіді правильні.

7. У присутності якої особи відповідно до ч. 2 ст. 239 Кримінального процесуального кодексу України здійснюється ексгумація трупа:

- А) слідчого;
- Б) судово-медичного експерта;
- В) понятих;
- Г) прокурора.

8. Хто може бути підданий освідуванню відповідно до ч. 1 ст. 241 Кримінального процесуального кодексу України:

- А) підозрюваний;
- Б) свідок;
- В) потерпілий;
- Г) усі відповіді правильні.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Які завдання вирішує слідчий на підготовчому етапі огляду після прибуття на місце події:

- А) видаляє з місця події сторонніх осіб;
- Б) визначає спосіб (послідовність) огляду;
- В) дає розпорядження поліцейським щодо проведення необхідних оперативно-розшукових заходів (переслідування по «гарячих слідах», встановлення очевидців);
- Г) здійснює орієнтуючу і оглядову фотозйомку.

10. Які завдання вирішує слідчий на робочому етапі огляду (загальний огляд):

- А) видаляє з місця події сторонніх осіб;
- Б) визначає межі і характер території, яка підлягає огляду;
- В) здійснює орієнтуючу і оглядову фотозйомку;
- Г) складає необхідні креслення, плани та схеми.

11. Які завдання вирішує слідчий на робочому етапі огляду (детальний огляд):

- А) старанно і ретельно оглядає об'єкти, при цьому вони можуть бути зрушені з місця, переставлені, перевернуті тощо;
- Б) фіксує негативні ознаки об'єктів;
- В) вилучає й упаковує сліди та предмети, що можуть мати значення речових доказів;
- Г) складає протокол огляду місця події.

12. Які завдання вирішує слідчий на заключному етапі огляду:

- А) визначає функції кожного учасника огляду і роз'яснює їм їхні права та обов'язки;
- Б) забезпечує охорону об'єктів, які з певних причин не могли бути вилучені;

- В) складає протокол огляду місця події;
- Г) здійснює орієнтуючу і оглядову фотозйомку.

13. Які положення розкривають сутність та підстави проведення додаткового огляду:

А) коли слідчий, ознайомившись із протоколом огляду, здійсненого іншою особою, дійде висновку про те, що цю слідчу дію виконано неякісно;

Б) коли слідчий оглядає не все місце події, а тільки ті об'єкти, яких не було знайдено чи оглянуто під час первинного огляду;

В) коли слідчий, враховуючи хиби первинного огляду, ретельніше досліджує те місце події, яке вже було оглянуто;

Г) коли первинний огляд було проведено в несприятливих умовах (під час сильного туману, дощу тощо).

14. Які положення розкривають сутність та підстави проведення повторного огляду:

А) коли первинний огляд було проведено в несприятливих умовах (під час сильного туману, дощу тощо);

Б) коли слідчий оглядає не все місце події, а тільки ті об'єкти, яких не було знайдено чи оглянуто під час первинного огляду;

В) коли слідчий, ознайомившись із протоколом огляду, здійсненого іншою особою, дійде висновку про те, що цю слідчу дію виконано неякісно;

Г) коли слідчий, враховуючи хиби первинного огляду, ретельніше досліджує те місце події, яке вже було оглянуто.

15. На загальній стадії огляду трупа досліджуються:

А) поза трупа і його положення на місці події;

Б) одяг на трупі;

В) зовнішній вигляд;

Г) тіло трупа і пошкодження на ньому.

16. На детальній стадії огляду трупа досліджуються:

А) предмети, виявлені в одязі трупа;

Б) зовнішній вигляд;

В) ложе трупа;

Г) знаряддя спричинення смерті у випадках, коли вони знаходяться безпосередньо на трупі, механічно сполучені з ним.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між етапами проведення огляду місця події та діями, які при цьому здійснюються:

1. робочий;

2. заключний;

3. підготовчий.

А) старанно і ретельно оглядати об'єкти; за фіксувати негативні ознаки об'єктів;

Б) вивести з місця події всіх сторонніх осіб; залучити до участі в огляді понятих та остаточно визначити коло можливих і необхідних учасників огляду; проінструктувати учасників огляду про їх права та обов'язки;

В) вилучити й упакувати сліди та предмети, що можуть мати значення речових доказів по справі; скласти протокол огляду місця події.

18. Встановіть відповідність між методами огляду місця події та їх характеристиками:

1. статичний;
2. ексцентричний;
3. динамічний;
4. концентричний.

А) допускає переміщення об'єктів та огляд їх з усіх сторін;

Б) огляд по спіралі від центру місця події до периферії;

В) огляд здійснюється від периферії до центра;

Г) обстановка та об'єкти оглядаються у нерухомому стані, без їх переміщення у просторі та зміни цілісності.

19. Встановіть відповідність між методами огляду місця події та їх характеристиками:

1. фронтальний;
2. вибірковий;
3. секторний;
4. суцільний.

А) полягає у тому, що слідчий, перебуваючи в центрі місця події, за компасом визначає напрям руху по колу;

Б) дослідження обстановки лише в місцях розташування слідів злочину, визначених відповідно до механізму його скоєння;

В) передбачає здійснення дослідження об'єкта засобами, розташованими в лінію;

Г) полягає в скрупульозному дослідженні всієї території місця події, не минаючи жодного об'єкта.

20. Визначте на підставі якого документу здійснюється слідча дія:

1. освідування;
2. ексгумація трупа;
3. огляд житла чи іншого володіння особи.

А) постанови прокурора;

Б) ухвали слідчого судді.

Тема 16. Тактика обшуку

Питання для самостійного опрацювання

1. Правові та фактичні підстави обшуку.
2. Відмінність обшуку від огляду.
3. Психологічні та етичні засади обшуку.

4. Технічні засоби обшуку.
5. Види тайників, прийоми їх виявлення.
6. Раптовість як умова ефективності обшуку.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Види обшуку».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Метою проведення обшуку є:
 - А) виявлення та фіксація відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення;
 - Б) відшукання знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення;
 - В) встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб;
 - Г) усі відповіді правильні.
2. Груповий обшук - це:
 - А) тактична операція зі збирання і дослідження джерел доказової інформації, яка здійснюється спеціально створеною для цього слідчо-оперативною групою;
 - Б) слідча дія, що складається із кількох обшуків, які проводяться по одній справі одночасно у різних осіб і в різних місцях;
 - В) проведення обшуку слідчо-оперативною групою, з розподілом її кількісного складу на підгрупи: для виконання безпосередніх пошуково-розшукових дій, для здійснення спостереження за поведінкою обшукуваного, для здійснення зовнішнього спостереження за об'єктом обшуку і охорони місця проведення слідчої дії;
 - Г) усі відповіді правильні.
3. У якій послідовності проводять особистий обшук:
 - А) «зверху до низу» - від головного убору до взуття;
 - Б) «знизу до верху» - від взятті до головного убору;
 - В) спочатку обстежуються супутні предмети та аксесуари;
 - Г) спочатку особі пропонується добровільно видати предмети, що підлягають вилученню.
4. У разі відсутності осіб у житлі чи іншому володінні:
 - А) копія ухвали повинна бути залишена сусідам;
 - Б) копія ухвали повинна бути залишена співробітникам комунального підприємства;
 - В) копія ухвали повинна бути залишена на видному місці у житлі чи іншому володінні особи;
 - Г) обшук не проводиться.

5. Чи підлягають вилученню виявлені під час проведення обшуку предмети, які вилучені законом з обігу та не мають відношення до розслідуваного кримінального провадження:

А) підлягають вилученню тільки у випадку, якщо вони слугували схованкою для переховування у них речей, зазначених в ухвалі про дозвіл на обшук;

Б) не підлягають вилученню, оскільки на час проведення обшуку відомості про зазначений факт не внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань;

В) підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження;

Г) не підлягають вилученню в жодному випадку.

6. Обшук житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються:

А) з обов'язковою участю не менше одного понятого при умові застосування безперервного відеозапису ходу його проведення;

Б) з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування слідчої дії;

В) без участі понятих при умові застосування безперервного відеозапису ходу його проведення;

Г) незалежно від участі понятих та застосування технічних засобів фіксування цієї слідчої дії.

7. Слідча дія, змістом якої є примусове обстеження приміщень і споруд, ділянок місцевості, окремих громадян з метою відшукування і вилучення предметів, що мають значення у справі, а також виявлення розшукуваних осіб – це:

А) освідування;

Б) огляд;

В) слідчий експеримент;

Г) обшук.

8. Тактичний прийом «словесна розвідка» входить до системи тактичних прийомів, спрямованих на:

А) пошук об'єктів, що зберігаються без спеціального маскування;

Б) подолання відмови обшукуваного від спілкування;

В) пошук об'єктів, схованих у спеціальних тайниках або в інших суб'єктивно недоступних місцях;

Г) усі відповіді правильні.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Обшук від інших слідчих дій відрізняється:

А) примусовим характером;

Б) добровільним характером;

В) пошуковим характером;

Г) пізнавальним характером.

10. Підготовка до проведення обшуку включає:

А) вивчення матеріалів кримінального провадження; збір орієнтовної інформації;

Б) погодження з прокурором персонального складу слідчо-оперативної групи;

В) на випадок можливої протидії особи проведенню обшуку - звернення до слідчого судді з погодженим прокурором клопотанням про обрання запобіжного заходу;

Г) визначення кола учасників обшуку; підготування необхідних науково-технічних засобів; планування обшуку.

11. У яких випадках можна проводити обшук особи без попереднього звернення з клопотанням до слідчого судді про дозвіл на його проведення:

А) при затриманні уповноваженою службовою особою безпосередньо після вчинення злочину в порядку ч. 3 ст. 208 КПК;

Б) обшук особи без попереднього звернення з клопотання до слідчого судді про дозвіл на його проведення забороняється в будь-якому випадку;

В) за наявності достатніх підстав вважати, що особа, яка знаходиться в приміщенні, де проводиться обшук, приховує при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження (ч. 5 ст. 236 КПК);

Г) при вході в ресторан п'ятизіркового готелю, якщо є достатні підстави вважати, що особа має при собі предмети, які становлять загрозу для оточуючих.

12. На які ознаки слід звертати слідчому при проведенні обшуку на відкритій місцевості для виявлення тайників:

А) мітки на деревах;

Б) кротовиння;

В) недавно посаджені кущі чи рослини, а також такі, що не властиво порі року в'януть;

Г) мурашники.

13. Які дії необхідно здійснити слідчо-оперативній групі для забезпечення раптовості її появи на місці обшуку:

А) заздалегідь подбати про понятих і до місця обшуку приходити вже з ними;

Б) провести обшук невідкладно, без одержання ухвали слідчого судді, оскільки процедура одержання останньої може призвести до витоку інформації про підготовлюваний обшук;

В) транспортні засоби, на яких прибули особи, які проводять обшук, повинні бути залишені на певній відстані від місця обшуку;

Г) негласно для оточуючих та обшукуваного проникнути у квартиру (будинки) та непомітно провести обшук.

14. Які положення розкривають підстави проведення повторного обшуку:

А) первинний обшук проводився у несприятливих умовах;

Б) повторний обшук процесуальний закон дозволяє проводити тільки щодо об'єктів, які не є житлом чи іншим володінням особи;

В) отримана інформація про те, що на обшукуване місце (де уже проводився обшук) були підкинуті предмети чи документи, які цікавлять слідство;

Г) таких підстав не існує – обшук одного і того ж об'єкта в рамках одного кримінального провадження чинний процесуальний закон дозволяє проводити тільки один раз.

15. Система тактичних прийомів, спрямована на подолання відмови обшукуваного від спілкування, включає:

А) роз'яснення мети і необхідності обшуку;

Б) аналіз обстановки місця обшуку з метою визначення місць природного зберігання предмета пошуку;

В) постановку нейтральних запитань; словесну розвідку;

Г) зіставлення виявленого об'єкта з ознаками того, що шукають.

16. Система тактичних прийомів, спрямована на пошук об'єктів, що зберігаються без спеціального маскування, включає:

А) аналіз обстановки місця обшуку з метою визначення місць природного зберігання предмета пошуку;

Б) залучення обшукуваного до діяльності слідчого;

В) зіставлення виявленого об'єкта з ознаками того, що шукають;

Г) словесну розвідку.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між підставою класифікації та видами обшуку:

1. за одночасністю;

2. за об'єктами обшуку;

3. за об'єктами пошуку;

4. за повторністю.

А) первинний; вторинний;

Б) обшук приміщень; обшук ділянок місцевості; обшук транспортних засобів; особистий обшук;

В) одиночний; груповий;

Г) виявлення людей, які перебувають у розшуку; виявлення трупів або їх частин; виявлення майна з метою його арешту і конфіскації; виявлення і вилучення різних предметів, здобутих злочинним шляхом; вилучення документів, що мають доказове значення; вилучення знарядь злочину.

18. Встановіть відповідність між тактичними прийомами детальної стадії обшуку та їх змістом:

1. послідовний пошук;

2. частковий пошук;

3. обстеження без порушень цілісності об'єкту;

4. вибірковий пошук.

А) обшук окремих частин приміщення або окремих предметів, сховищ, де за припущенням можуть знаходитися об'єкти пошуку;

Б) дослідження шляхом вимірювання, порівняння з аналогічними за зовнішнім виглядом, вагою тощо;

В) огляд всього приміщення, рухаючись по спіралі від периферії до центру;

Г) дослідження лише тих предметів і сховищ, в яких, виходячи із розмірів, може знаходитися розшукуваний об'єкт.

19. Встановіть відповідність у послідовності стадій проведення обшуку:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

А) детальна;

Б) оглядова;

В) заключна;

Г) підготовча.

20. Встановіть, які тактичні комбінації відносять до вказаних систем тактичних прийомів проведення обшуку:

1. тактичні прийоми, спрямовані на спілкування з обшукуваним;

2. тактичні прийоми, спрямовані на провадження пошукових дій.

А) пошук об'єктів, що зберігаються без спеціального маскування;

Б) на усунення перешкод і протидії обшукуваного;

В) на стимулювання обшукуваного до спілкування зі слідчим;

Г) пошук об'єктів, що зберігаються у спеціальних схованках або інших суб'єктивно недоступних місцях.

Д) на встановлення психологічного контакту з обшукуваним та отримання від нього пошукової інформації;

Е) пошук видозмінених або знищених об'єктів.

Тема 17. Тактика допиту

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття, значення і види допиту. Відмінність допиту від опитування.

2. Закономірності формування показань. Фактори, що впливають на формування і дачу показань.

3. Використання положень логіки, психології, педагогіки та інших наук у тактиці допиту.

4. Підготовка до допиту.

5. Тактичні прийоми допиту.

6. Тактика допиту свідків, потерпілих. Тактичні прийоми допиту підозрюваних. Тактика допиту неповнолітніх.

7. Тактика одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб.

8. Особливості перехресного допиту.

9. Фіксація ходу та результатів допиту. Технічні засоби фіксації показань.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Види допиту».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Предмет допиту – це:

А) речі (предмети), які пред'являються слідчим під час допиту з метою актуалізації забутого, викриття неправдивих показань чи спонукання допитуваного до дачі правдивих показань;

Б) коло обставин, які слідчий має намір з'ясувати шляхом допиту;

В) спілкування слідчого з допитуваним;

Г) спілкування слідчого з допитуваним у передбаченій КПК процесуальній формі і порядку.

2. Питання, спрямовані на перевірку даних, що були повідомлені допитуваним, з'ясування джерел одержання фактів, називаються:

А) доповнюючі;

Б) контрольні;

В) нагадуючі;

Г) уточнюючі.

3. Яким відповідно до цільового призначення буде наступне запитання допитуваному - «На підставі чого Ви стверджуєте, що злочин було вчинено о 16-й годині?»:

А) нагадуючим;

Б) уточнюючим;

В) додатковим;

Г) контрольним.

4. З яких стадій складається процес формування показань:

А) запам'ятовування;

Б) сприйняття;

В) відтворення;

Г) усі відповіді правильні.

5. Пізнавальний рівень підготовки до допиту полягає:

А) у складанні плану допиту, а також вирішення питань, пов'язаних з визначенням доцільного місця, часу та режиму його проведення;

Б) у вивченні матеріалів кримінального провадження, ознайомленні з оперативно-розшуковими даними, збиранні відомостей про особу допитуваного, вивченні спеціальних питань;

В) дозволяє прогнозувати різні ситуації допиту, визначати можливість виникнення у допитуваного реакцій на застосування того чи іншого тактичного прийому або небажаного психічного стану, обирати найдоцільніші способи встановлення психологічного контакту;

Г) усі відповіді правильні.

6. Підготовка до допиту передбачає:

А) вивчення матеріалів справи;

Б) вивчення соціально-психологічної характеристики особи допитуваного;

В) планування допиту;

Г) усі відповіді правильні.

7. До системи тактичних прийомів, спрямованих на актуалізацію забутих матеріалів у пам'яті свідків (потерпілих) або підозрюваних (обвинувачених), не належить:

А) постановка нагадуючих запитань;

Б) демонстрування доказів;

В) допит на місці події;

Г) уточнення анкетно-біографічних даних.

8. До підсистеми тактичних прийомів, спрямованих на викриття неправдивої заяви про алібі, не належить:

А) постановка деталізуючих запитань щодо перебування допитуваного у вказаному місці;

Б) оголошення показань осіб, які спростовують заяву про алібі;

В) пред'явлення доказів, які підтверджують перебування допитуваного у місці вчинення злочину;

Г) допит на місці події;

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. На які підсистеми у криміналістичній тактиці групуються тактичні прийоми встановлення психологічного контакту залежно від їх мети:

А) прийоми, спрямовані на викриття неправди і встановлення мотивів замовчування у показаннях свідка;

Б) прийоми, що стимулюють актуалізацію забутого;

В) прийоми, що сприяють адаптації до обстановки допиту і усуненню небажаних станів психіки допитуваного;

Г) прийоми, що стимулюють установку на необхідність спілкування.

10. Тактичні прийоми встановлення психологічного контакту з підозрюваним, які сприяють його адаптації до обстановки допиту і усуненню небажаних станів психіки допитуваного;

А) бесіда на сторонню тему або на тему, що цікавить, але не відноситься до предмета допиту;

Б) роз'яснення значення щирості розкаяння, інших пом'якшуючих обставин;

В) демонстрація слідчим поінформованості про обставини життя допитуваного, його потреби, інтереси;

Г) переконання в необхідності надання допомоги органам розслідування.

11. Тактичні прийоми встановлення психологічного контакту зі свідком (потерпілим), які сприяють його адаптації до обстановки допиту і усуненню небажаних станів психіки допитуваного:

А) роз'яснення сутності наслідків вчиненого злочину або можливості їх виникнення у майбутньому;

Б) бесіда на сторонню тему або на тему, що цікавить, але не стосується предмета допиту;

В) переконання у невідворотності покарання злочинців;

Г) переконання в необхідності надання допомоги органам розслідування.

12. Тактичні прийоми встановлення психологічного контакту з підозрюваним, які стимулюють установку на необхідність спілкування:

А) роз'яснення допитуваному суті його процесуального становища;

Б) роз'яснення значення щиросердості розкаяння, інших пом'якшуючих обставин;

В) бесіда на сторонню тему або на тему, що цікавить, але не відноситься до предмета допиту;

Г) демонстрація слідчим поінформованості про обставини життя допитуваного, його потреби, інтереси.

13. Тактичні прийоми встановлення психологічного контакту зі свідком (потерпілим), які стимулюють установку на необхідність спілкування:

А) бесіда на сторонню тему або на тему, що цікавить, але не відноситься до предмета допиту;

Б) переконання в необхідності надання допомоги органам розслідування;

В) роз'яснення сутності наслідків вчиненого злочину або можливості їх виникнення у майбутньому;

Г) повідомлення про мету допиту.

14. Суть тактичного прийому «бесіда з допитуваним на сторонню тему або на тему, що цікавить, але не відноситься до предмета допиту»:

А) вміння слідчого вірно обирати тему для бесіди, що визначається знанням інтересів допитуваного, його захоплення, рівнем загальної культури;

Б) постановка запитань у хронологічній або логічній послідовності про попередні, супроводжуючі та наступні за подією злочину обставини;

В) допитуваний не повинен відчувати, що його «виводять» на заздалегідь заплановану тему бесіди. Це можна зробити шляхом включення в поле зору допитуваного предметів, пов'язаних з його інтересами, які викликають у нього позитивний емоційний відгук;

Г) постановка допитуваному нагадуючих запитань, мета яких полягає у нагадуванні обставин, що сприяє збудженню асоціативних зв'язків.

15. Різновидами конфліктних ситуацій допиту є:

А) виникнення суперечностей у показаннях;

Б) відмова допитуваного від показань;

В) виникнення перекручень у показаннях;

Г) повідомлення неправди у показаннях.

16. Якою є тривалість проведення допиту відповідно до КПК України:

А) не може продовжуватися без перерви понад 2 години, а в цілому – понад 4 годин на день;

Б) не може продовжуватися без перерви понад 2 години, а в цілому – понад 8 годин на день;

В) малолітньої або неповнолітньої особи не може продовжуватися без перерви понад 30 хвилин, а загалом – понад 1 годину на день;

Г) малолітньої або неповнолітньої особи не може продовжуватися без перерви понад 1 години, а загалом – понад 2 години на день.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між підставами класифікації допиту та їх видами:

1. за суб'єктом проведення допиту;

2. процесуальним станом допитуваної особи;

3. за віком допитуваного;

4. за послідовністю проведення.

А) допит первинний, додатковий, повторний;

Б) допит неповнолітнього, малолітнього, повнолітнього, особи похилого віку;

В) допит, що проводиться слідчим, прокурором, суддею, оперативним працівником;

Г) допит свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого;

18. Встановіть відповідність між видом питань, які виносяться на допит та їх змістом:

1) основні;

2) доповнюючі;

3) уточнюючі;

4) нагадуючі.

А) спрямовані на з'ясування фактів, пропущених допитуваним у вільній розповіді;

Б) переслідують мету оживити в пам'яті допитуваного ті чи ті асоціації;

В) спрямовані на з'ясування головних відомостей у справі;

Г) спрямовані на найповніше і найточніше з'ясування обставин, що мають значення для справи.

19. Встановіть відповідність між підставою класифікації та способами пред'явлення доказів.

1. за характером використання доказів у розслідуванні;

2. за характером взаємозв'язку доказів у кримінальному провадженні;

3. за характером демонстрації доказів на допиті;

4. за характером послідовності пред'явлення доказів.

А) роздільне пред'явлення одиничних доказів; пред'явлення комплексу взаємопов'язаних доказів; пред'явлення всієї системи доказів;

Б) пред'явлення доказів у послідовності «зростання сили»; пред'явлення доказів у послідовності «зменшення сили»;

В) пред'явлення доказів на одному допиті; пред'явлення доказів під час декількох допитів однієї особи;

Г) згадування про наявні докази на допиті; перерахування доказів, що мають місце, із зазначенням джерел їх походження; показ доказів допитуваному неповністю, мимохідь.

20. Встановіть відповідність у послідовності етапів допиту:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

А) вільна розповідь допитуваного;

Б) встановлення психологічного контакту з допитуваним;

В) ознайомлення допитуваного з протоколом допиту;

Г) постановка питань допитуваному.

Тема 18. Тактика пред'явлення для впізнання

Самостійна робота

Питання для самостійного опрацювання

1. Психологічні засади пред'явлення для впізнання. Упізнавання і впізнання.

2. Проведення впізнання за фотознімками, матеріалами відеозапису.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Види пред'явлення для впізнання».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Згідно з вимогами КПК України про проведення пред'явлення для впізнання складається:

А) постанова;

Б) протокол;

В) фототаблиця;

Г) ухвала.

2. Особа, яка підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими особами тієї ж статі, яких має бути:

А) не менше однієї;

Б) не менше двох;

В) не менше трьох;

Г) не має значення кількість осіб.

3. Пред'явлення для впізнання – це:

А) слідча дія, яка полягає у безпосередньому сприйнятті об'єктів з метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обставин події, а також обставин, що мають значення у справі;

Б) слідча дія, змістом якої є примусове обстеження приміщень і споруд, ділянок місцевості, окремих громадян з метою відшукування і вилучення предметів, що мають значення у справі, а також виявлення розшукуваних осіб;

В) слідча дія, яка являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування осіб, котрі беруть у ньому участь, спрямований на одержання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для встановлення істини у справі;

Г) слідча дія, що полягає у пред'явленні особі об'єктів, які вона спостерігала раніше у зв'язку з подією злочину, з метою встановлення їхньої тотожності чи групової належності.

4. Об'єктами пред'явлення для впізнання є:

А) речі;

Б) особи;

В) трупи;

Г) усі відповіді правильні.

5. Науковою основою впізнання є:

А) можливість адекватного відображення органами чуттів людини об'єктивної реальності;

Б) можливість запам'ятовування та збереження в пам'яті сприйнятого образу (ознак і властивостей об'єктів);

В) філософське вчення стосовно індивідуальності ознак об'єктів матеріального світу та принципової можливості пізнати його;

Г) можливість адекватного відтворення, тобто уявного образу (сліду пам'яті).

6. Труп, який підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, в кількості:

А) один;

Б) не менше двох;

В) не менше трьох;

Г) усі відповіді правильні.

7. Для об'єктивного і законного проведення впізнання особи поза її візуальним та аудіоспостереженням необхідно запросити понятих у кількості:

А) не менше одного;

Б) не менше двох;

В) не менше трьох;

Г) не менше чотирьох.

8. Чи дозволяється пред'явлення особи для впізнання, якщо раніше проводилося впізнання цієї особи за фотознімками:

- А) дозволяється;
- Б) на розсуд слідчого;
- В) забороняється;
- Г) немає правильної відповіді.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. У більшості випадків місцем пред'явлення для впізнання:

- А) кабінет слідчого;
- Б) магазин;
- В) будь-яке приміщення підприємства;
- Г) будь-яке окреме приміщення відділу поліції.

10. Пред'явлення для впізнання речі може здійснюватися:

- А) з обов'язковою участю не менше одного понятого;
- Б) з обов'язковою участю не менше двох понятих;
- В) без участі понятих при умові застосування безперервного відеозапису ходу його проведення;

Г) незалежно від участі понятих та застосування технічних засобів фіксування цієї слідчої дії.

11. За формою пред'явлення ознак об'єкта виділяють такі види пред'явлення для впізнання:

- А) пред'явлення особи для впізнання;
- Б) впізнання особи в умовах поза візуального та аудіоспостереження;
- В) проведення впізнання у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення;
- Г) впізнання об'єкта за зовнішніми ознаками.

12. Основними умовами проведення впізнання за особливостями ходи слід вважати:

- А) вибір місця проведення, що забезпечує відтворення ознак ходи і можливість їх спостереження особою, яка впізнає;
- Б) особа, яку впізнають, повинна знати про те, що за нею спостерігають;
- В) особі, яка здійснює впізнання, повинно бути надано досить часу для спостереження ходи пред'явлених осіб;

Г) особа пред'явлення для впізнання серед інших осіб незалежно від наявності у них схожих ознак ходи.

13. Вимогами до проведення впізнання за фотознімками є:

А) фотознімок з особою, яка підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими фотознімками, яких повинно бути не менше трьох;

Б) фотознімок з особою, яка підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими фотознімками, яких повинно бути не менше чотирьох;

В) фотознімки, що пред'являються можуть мати різкі відмінності за формою;

Г) особи на інших фотознімках повинні бути тієї ж статі і не повинні мати різких відмінностей у віці, зовнішності та одязі з особою, яка підлягає впізнанню.

14. Пред'явлення для впізнання особи може здійснюватися:

А) з обов'язковою участю не менше одного понятого;

Б) з обов'язковою участю не менше двох понятих;

В) незалежно від участі понятих та застосування технічних засобів фіксування цієї слідчої дії;

Г) без участі понятих при умові застосування безперервного відеозапису ходу його проведення.

15. Під час пред'явлення для впізнання:

А) дозволяється попередньо показувати особі, яка впізнає, особу (річ), яка повинна бути пред'явлена для впізнання;

Б) забороняється попередньо показувати особі, яка впізнає, особу (річ), яка повинна бути пред'явлена для впізнання;

В) забороняється надавати інші відомості про прикмети особи (речі), яка пред'являється для впізнання;

Г) дозволяється надавати інші відомості про прикмети особи (речі), яка пред'являється для впізнання.

16. Підготовка до проведення пред'явлення для впізнання включає:

А) попередній допит особи, яка буде впізнавати;

Б) підбір об'єктів, серед яких буде проводитися впізнання;

В) складання протоколу пред'явлення для впізнання;

Г) пропозиція тому, хто впізнає, оглянути об'єкт та показати серед них той, про який його раніше допитували.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між підставою класифікації пред'явлення для впізнання та його видами:

1. за різновидами об'єктів, що упізнаються;

2. за формою пред'явлення ознак об'єкта;

3. за комплексом ознак, що упізнаються.

А) впізнання за голосом;

Б) пред'явлення особи для впізнання;

В) впізнання особи за фотознімками, матеріалами звукозапису.

18. Встановіть відповідність між підставою класифікації пред'явлення для впізнання та його видами:

1. за різновидами об'єктів, що упізнаються;

2. за формою пред'явлення ознак об'єкта;

3. за комплексом ознак, що упізнаються.

- А) впізнання об'єкта за зовнішніми ознаками;
- Б) пред'явлення речей для впізнання;
- В) проведення впізнання у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення.

19. Встановіть відповідність між підставою класифікації пред'явлення для впізнання та його видами:

1. за різновидами об'єктів, що упізнаються;
2. за формою пред'явлення ознак об'єкта;
3. за комплексом ознак, що упізнаються.

- А) впізнання об'єкта в натурі;
- Б) пред'явлення трупа для впізнання;
- В) впізнання особи за ходою.

20. Встановіть відповідність у послідовності дій з пред'явлення для впізнання:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

- А) виклик особи, яка впізнає, до місця проведення впізнання;
- Б) пропозиція тому, хто впізнає, оглянути об'єкт та показати серед них той, про який його раніше допитували;
- В) роз'яснення учасникам слідчої дії їхніх прав та обов'язків, передбачених законом, а також сутності слідчої дії, що проводиться;
- Г) фіксація перебігу і результатів слідчої дії;
- Д) розміщення об'єктів на місці проведення слідчої дії за відсутності того, хто впізнає.

Тема 19. Тактика слідчого експерименту

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття, сутність слідчого експерименту, його мета та види. Учасники слідчого експерименту.
2. Підготовка до проведення слідчого експерименту.
3. Умови та прийоми проведення слідчого експерименту.
4. Фіксація умов, ходу та результатів слідчого експерименту. Технічні засоби фіксації.
5. Оцінка і використання отриманих результатів у розслідуванні.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Розробити структурно-логічну схему «Види слідчого експерименту».
4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Слідчий експеримент – це:

А) слідча дія, яка полягає у безпосередньому сприйнятті об'єктів з метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обставин події, а також обставин, що мають значення у справі;

Б) слідча дія, що проводиться слідчим, прокурором з метою перевірки і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань;

В) слідча дія, змістом якої є примусове обстеження приміщень і споруд, ділянок місцевості, окремих громадян з метою відшукування і вилучення предметів, що мають значення у справі, а також виявлення розшукуваних осіб;

Г) слідча дія, що полягає у пред'явленні особі об'єктів, які вона спостерігала раніше у зв'язку з подією злочину, з метою встановлення їхньої тотожності чи групової належності.

2. Метою слідчого експерименту є:

А) отримання нових доказів;

Б) встановлення причин і умов, що сприяли скоєнню злочину;

В) перевірка і уточнення відомостей;

Г) безпосереднє виявлення слідчим обстановки, де було скоєно злочин.

3. Основним способом фіксації результатів слідчого експерименту є:

А) схема;

Б) протокол;

В) вимірювання;

Г) фотографування.

4. Не є видом слідчого експерименту:

А) перевірка можливості бачити у даних умовах;

Б) перевірка можливості чути в конкретних умовах;

В) встановлення того, як саме відбулася подія;

Г) встановлення мотиву скоєння злочину.

5. Слідчий експеримент може бути проведений:

А) за ініціативою слідчого чи прокурора;

Б) за клопотанням підозрюваного, його захисника;

В) за клопотанням потерпілого, свідка;

Г) усі відповіді правильні.

6. У разі виникнення необхідності перевірки та уточнення експериментальним шляхом відомостей, що містяться в показаннях декількох осіб, така перевірка провадиться:

А) окремо щодо кожної особи в присутності тих самих понять;

Б) окремо щодо кожної особи в присутності різних понять;

В) одночасно групи осіб в присутності тих самих понять;

Г) одночасно групи осіб в присутності різних понять;

7. Протокол слідчого експерименту складається з частин:

- А) двох;
- Б) трьох;
- В) чотирьох;
- Г) п'яти.

8. У випадку, коли перевіряються показання декількох осіб щодо одного епізоду доцільно запрошувати:

- А) окремо для кожної перевірки іншого водія;
- Б) для кожної перевірки одного й того ж водія;
- В) усі відповідні правильні;
- Г) немає правильної відповіді.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Тактичним правилами проведення слідчого експерименту є:

- А) слідчий експеримент слід проводити в умовах та обстановці, максимально наближених до тих, в яких відбулася подія;
- Б) слідчий експеримент слід проводити в умовах та обстановці, незалежно від тих, в яких відбулася подія;
- В) слідчий експеримент бажано проводити на тому самому місці, де відбулася подія, яку перевіряють;
- Г) слідчий експеримент може проводитися у будь-який час на розсуд слідчого, незалежно від часу коли відбулася подія, яку перевіряють.

10. Тактичним правилами проведення слідчого експерименту є:

- А) для проведення слідчого експерименту слід використовувати ті самі знаряддя та засоби, які застосовувалися при події злочину, або однорідні предмети і знаряддя;
- Б) слідчий експеримент має проводитися у такий час, коли відбулася подія, яку перевіряють, з метою створення аналогічних умов чутності (особливо у місті), видимості, що забезпечує об'єктивність результатів експерименту;
- В) для відтворення обстановки учасників слід розташувати саме так, як вони забажають;
- Г) досліди необхідно проводити один раз, без їх повторення.

11. Тактичним правилами проведення слідчого експерименту є:

- А) досліди необхідно проводити один раз, без їх повторення;
- Б) досліди необхідно повторювати декілька разів, змінюючи умови експерименту;
- В) для відтворення обстановки учасників треба розташувати саме так, як вони про це повідомили, а понятих поставити в місце проведення дослідів та на точки спостереження;
- Г) для відтворення обстановки учасників слід розташувати саме так, як вони забажають.

12. Видами слідчого експерименту, які можуть бути проведені не на місці події, що перевіряється, а в максимально наближеному чи у будь-якому іншому місці є:

- А) перевірка можливості чути звуки з певної відстані;
- Б) перевірка певних професійних навичок особи, можливість виконати ту чи іншу роботу;
- В) перевірка можливості проникнути крізь певний отвір та вийняти через нього ті чи інші предмети;
- Г) перевірка можливості вчинення певної дії в конкретних умовах (пролізти, сховатися).

13. Слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи здійснюється:

- А) незалежно від згоди особи, яка ними володіє;
- Б) лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє;
- В) на підставі ухвали слідчого судді за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора;
- Г) на розсуд слідчого чи прокурора.

14. Можливими формами проведення слідчого експерименту є:

- А) допит на місці події;
- Б) відтворення дій, обстановки певної події;
- В) пред'явлення для впізнання ділянки місцевості в натурі;
- Г) проведення необхідних досліджень чи випробувань, що не потребують використання спеціальних знань.

15. Підготовка до слідчого експерименту включає:

- А) складання протоколу слідчого експерименту;
- Б) визначення часу і місця проведення експерименту;
- В) складання плану слідчого експерименту;
- Г) проведення інструктажу учасникам слідчої дії.

16. Підготовка до слідчого експерименту включає:

- А) визначення кола учасників;
- Б) роз'яснення прав та обов'язків понятим;
- В) підготовка необхідних для проведення дослідів об'єктів та техніко-криміналістичних засобів;
- Г) попередження учасників слідчої дії про кримінальну відповідальність за розголошення інформації, отриманої під час провадження слідчої дії.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між видом слідчого експерименту та його змістом:

- 1. первинний;
- 2. повторний;
- 3. додатковий.

А) проводиться у випадках, коли особа під час допиту заявляє, що вона свідомо давала неправдиві показання, намагаючись ввести в оману слідство, і бажає проведення повторного експерименту;

Б) стосується окремих дій особи, показання якої перевіряються, ділянок місцевості, об'єктів, які з тих чи інших причин не піддавалися перевірці;

В) проводиться вперше.

1.4. Вибрати три правильні відповіді:

18. Які відомості містить протокол слідчого експерименту, які відрізняють його від протоколів інших слідчих дій:

А) мету проведення слідчої дії;

Б) спосіб ознайомлення учасників зі змістом протоколу;

В) місце та час проведення слідчої дії;

Г) вказівку на добровільність участі особи у слідчі дії;

Д) вказівку на наявність, характер і результати дослідницьких дій;

Е) зауваження і доповнення до письмового протоколу з боку учасників слідчої дії.

19. Проведення слідчого експерименту допускається за умови якщо:

А) при цьому не створюється небезпека для життя і здоров'я осіб, які беруть у ньому участь, чи оточуючих;

Б) створюється незначна небезпека для життя і здоров'я осіб, які беруть у ньому участь, чи оточуючих;

В) не принижується честь і гідність людини;

Г) не завдається шкода;

Д) частково загрожують завданню шкоди майну або можуть призвести до незначних матеріальних збитків;

Е) у виняткових випадках допускаються приниження честі і гідності людини.

20. Не є видом слідчого експерименту:

А) перевірка можливості проникнути крізь певний отвір та вийняти через нього ті чи інші предмети;

Б) встановлення мети скоєння злочину;

В) перевірка можливості вчинення якоїсь дії за певний проміжок часу;

Г) встановлення розміру спричиненої шкоди;

Д) встановлення спеціальних та професійних навичок особи;

Е) встановлення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень.

Тема 20. Тактика використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві. Призначення і проведення судових експертиз

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття спеціальних знань і форми використання їх у кримінальному провадженні.

2. Поняття та значення судових експертиз. Класифікація судових експертиз.

3. Процесуальні та організаційні питання призначення судових експертиз. Система судово-експертних установ в Україні.

4. Підготовка до проведення експертизи. Визначення виду, мети та обсягів дослідження. Формулювання експертного завдання. Вибір експерта (експертного закладу).

5. Поняття та види зразків для порівняльного дослідження. Умови вилучення та зберігання зразків. Правові та моральні вимоги до проведення отримання зразків. Примусове отримання зразків. Процесуальне оформлення вилучення зразків. Особливості вилучення зразків.

6. Особливості призначення додаткової, повторної, комісійної і комплексної експертиз.

7. Висновок експерта, його структура та зміст. Оцінка висновку експерта та використання отриманих даних у розкритті і запобіганні злочинів.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Види судових експертиз».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Спеціальними знаннями не являються:

А) знання в галузі ремесла;

Б) знання в галузі техніки;

В) знання в галузі науки;

Г) знання в галузі права.

2. Не являється процесуальною формою використання спеціальних знань у кримінальному процесі:

А) участь спеціаліста у проведенні слідчих дій;

Б) допит в якості свідків осіб, які володіють спеціальними знаннями і навичками;

В) призначення судової експертизи;

Г) усі відповіді правильні.

3. Криміналістична експертиза – це вид:

А) судово-медичної експертизи;

Б) дактилоскопічної;

В) судової;

Г) трасологічної.

4. Комплексна експертиза – це:

А) експертиза, яка проводиться декількома експертами однієї спеціальності;

Б) експертиза, що проводиться у разі, якщо первинна експертиза буде визнана неповною;

В) експертиза, що призначається вперше;

Г) експертиза, в проведенні якої беруть участь декілька експертів різних спеціальностей.

5. Призначення експертизи оформляється:

А) постановою слідчого;

Б) ухвалою слідчого судді, суду;

В) письмовим зверненням потерпілого чи сторони захисту кримінального провадження;

Г) усі відповіді правильні.

6. Експертиза проводиться експертом:

А) за зверненням сторони кримінального провадження;

Б) за дорученням слідчого судді;

В) за дорученням суду;

Г) усі відповіді правильні.

7. Спеціаліст – це:

А) особа, як у разі необхідності у кримінальному провадженні здійснює переклад пояснень, показань або документів;

Б) особа, яка володіє будь-якими знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів;

В) особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок;

Г) особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України "Про судову експертизу" на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань.

8. Експерт – це:

А) особа, яка володіє будь-якими знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів;

Б) особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України "Про судову експертизу" на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань;

В) особа, як у разі необхідності у кримінальному провадженні здійснює переклад пояснень, показань або документів;

Г) особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Якщо для проведення експертизи залучається кілька експертів, експерти мають право скласти:

- А) один висновок;
- Б) два висновки;
- В) три висновки;
- Г) окремі висновки.

10. За характером завдань, які вирішуються, та методів дослідження судові експертизи можуть бути поділені на:

- А) ідентифікаційні;
- Б) класифікаційні;
- В) комісійні;
- Г) комплексні.

11. Призначення судової експертизи є обов'язковим:

- А) для встановлення причин смерті;
- Б) для встановлення психологічного стану особи;
- В) для встановлення авторства тексту;
- Г) для встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень.

12. Призначення судової експертизи є обов'язковим:

А) для встановлення статевої зрілості потерпілої особи в кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтею 155 Кримінального кодексу України;

Б) для встановлення особливостей людини, які відбилися у «доріжці слідів»;

В) для встановлення психічного стану підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сумнів щодо його осудності;

Г) для встановлення яким способом пофарбовано предмет.

13. Експерт має право:

А) знайомитися з будь-якими матеріалами кримінального провадження;

Б) знайомитися з матеріалами кримінального провадження, що стосуються предмета дослідження;

В) за власною ініціативою збирати матеріали для проведення експертизи;

Г) бути присутнім під час вчинення процесуальних дій, що стосуються предметів та об'єктів дослідження.

14. Питання експерту повинні відповідати таким основним вимогам:

А) бути визначеними, конкретними та короткими;

Б) у виняткових випадках мати правовий характер;

В) у виняткових випадках виходити за межі спеціальних знань експерта;

Г) мати логічну послідовність.

15. Експерт зобов'язаний:

А) особисто провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому запитання, а в разі необхідності - роз'яснити його;

Б) особисто доручити проведення дослідження іншому експерту;

В) прибути до слідчого, прокурора, суду і дати відповіді на запитання під час допиту;

Г) забезпечити збереження об'єкта експертизи, однак якщо дослідження пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей, експерт не повинен одержувати на це дозвіл від особи, яка залучила експерта.

16. Підвидами криміналістичної експертизи є:

А) фототехнічна експертиза;

Б) інженерно-технічна;

В) наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів;

Г) товарознавча.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між частинами постанови (ухвали) про призначення експертизи та їх змістом:

1. вступна;

2. описова;

3. результативна.

А) передбачає короткий виклад обставин кримінального провадження, де докладно подаються відомості щодо об'єктів експертизи;

Б) містить рішення про призначення судової експертизи, вказується її вид, прізвище експерта або найменування експертної установи, питання, з яких необхідно дати висновок, перелік матеріалів, що надаються експерту;

В) вказується дата та місце її складання, посада, звання та прізвище особи, яка винесла постанову, найменування кримінального провадження, в якому призначається експертиза.

18. Встановіть відповідність між видом судової експертизи та її змістом:

1. первинна;

2. повторна;

3 додаткова;

4. комісійна.

А) експертиза, яка проводиться декількома експертами однієї спеціальності;

Б) експертиза, що проводиться у разі, якщо первинна експертиза буде визнана неповною;

В) експертиза, що призначається вперше;

Г) експертиза, що проводиться у разі, якщо висновок первинної експертизи буде визнаний необґрунтованим чи таким, що суперечить іншим матеріалам провадження або викликає сумніви в його правильності.

19. Встановіть відповідність між видом зразків для порівняльного дослідження та їх змістом:

1. вільні зразки;
2. експериментальні зразки;
3. умовно-вільні зразки;
4. спеціальні зразки.

А) отримані після відкриття провадження у справі, але не в зв'язку з її обставинами;

Б) відображають ознаку конкретного виду експертизи;

В) зразки, які, як правило, не пов'язані з провадженням, що розслідується;

Г) отримані за завданням особи, яка призначила експертизу, у зв'язку з призначенням даної експертизи.

20. Встановіть відповідність між вимогами, яким повинні відповідати зразки, що направляються на експертизу та їх змістом:

1. якості;
2. безсумнівності походження;
3. відповідній кількості;
4. відтворюваності.

А) для зразків, що відображають групові ознаки (кров, волосся, піт тощо), встановлені певні мінімальні норми збору;

Б) цілковите і достовірне відображення ідентифікаційних ознак у зразках;

В) зразки безпосередньо отримані і підписані слідчим;

Г) придатні для порівняння за терміном часу, способом отримання та підлягають зіставленню.

Тема 21. Загальні положення криміналістичної методики

Питання для самостійного опрацювання

1. Джерела криміналістичної методики.
2. Методика в системі криміналістики.
3. Потреби слідчої практики як умова розвитку криміналістичної методики
4. Структура та види окремих методик розслідування злочинів. Шляхи їх удосконалення.
5. Значення криміналістичної характеристики злочину у розвитку методики і удосконалення засобів розслідування.
6. Профілактична діяльність слідчого.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Структура криміналістичної методики».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Криміналістична методика – це:

А) розділ криміналістики, що займається розробкою прийомів проведення слідчих дій, загальних тактичних рекомендацій щодо організації та планування процесу слідства;

Б) науково обґрунтована та перевірена практикою порада щодо обрання і застосування засобів, прийомів та форм поведінки;

В) це впорядкована сукупність(комплекс) взаємопов'язаних і взаємозумовлених прийомів, яким притаманні цільова спрямованість та вибірковість у процесі їх реалізації;

Г) розділ криміналістики, який являє собою систему наукових положень і рекомендацій щодо організації і здійснення розслідування та запобігання окремим видам злочинів, розроблених на їх основі.

2. Джерелами криміналістичної методики виступають:

А) нормативно-правові джерела;

Б) слідча, прокурорська, експертна і судова практика;

В) положення науки;

Г) усі відповіді правильні.

3. Призначення криміналістичної характеристики полягає в тому, що вона сприяє:

А) розробленню окремих методик розслідування;

Б) побудові типових програм і моделей розслідування злочинів;

В) визначенню напряму розслідування конкретного злочину;

Г) усі відповіді правильні.

4. Окрема криміналістична методика – це

А) систематизація злочинів за криміналістично значущими підставами, що сприяє формуванню криміналістичних характеристик злочинів і розробленню окремих криміналістичних методик;

Б) комплекс порад типізованого характеру, що є найбільш ефективним при розслідуванні того або іншого виду (роду) злочинів;

В) модель системи зведених відомостей про криміналістично значущі ознаки виду, групи або конкретного злочину;

Г) процесуальна діяльність слідчого, яка здійснюється засобами та методами, переліченими в законі, а також розробленими наукою криміналістикою.

5. Криміналістична характеристика злочинів – це

А) модель системи зведених відомостей про криміналістично значущі ознаки виду, групи або конкретного злочину;

Б) комплекс порад типізованого характеру, що є найбільш ефективним при розслідуванні того або іншого виду (роду) злочинів;

В) процесуальна діяльність слідчого, яка здійснюється засобами та методами, переліченими в законі, а також розробленими наукою криміналістикою;

Г) систематизація злочинів за криміналістично значущими підставами, що сприяє формуванню криміналістичних характеристик злочинів і розробленню окремих криміналістичних методик.

6. У структурі криміналістичної методики розрізняють такі частини:

А) загальні положення і окремі методики;

Б) загальні і спеціальні методики;

В) загальна і спеціальна частини;

Г) загальні і спеціальні методики.

7. Виділяють такий етап розслідування:

А) основний;

Б) дослідчий;

В) підсумковий;

Г) заключний.

8. Елементом криміналістичної характеристики злочинів не являється:

А) місце та обстановка;

Б) засоби профілактики злочину;

В) знаряддя і засоби;

Г) особа злочинця.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Елементами криміналістичної характеристики злочинів є:

А) спосіб злочину;

Б) об'єктивна сторона злочину;

В) час вчинення злочину;

Г) засоби профілактики злочину.

10. Елементами криміналістичної характеристики злочинів є:

А) предмет злочинного посягання;

Б) типові сліди злочину;

В) криміналістична класифікація злочинів;

Г) перелік обставин, що підлягає встановленню при розслідуванні злочинів даного виду.

11. Елементами структури окремих методик є:

А) принципи криміналістичної методики;

Б) криміналістична характеристика даного виду злочинів;

В) понятійний апарат криміналістичної методики;

Г) дії в стадії відкриття кримінального провадження.

12. Елементами структури окремих методик є:

А) особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій, тактичних операцій (комбінацій);

Б) особливості профілактичної діяльності слідчого у кримінальних провадженнях даної категорії;

В) предмет методики розслідування злочинів;

Г) проблемні питання розвитку методики.

13. Елементами структури окремих методик є:

А) особливості взаємодії слідчого з оперативними підрозділами у кримінальних провадженнях даної категорії;

Б) джерела криміналістичної методики;

В) типовий перелік обставин, що підлягає встановленню при розслідуванні злочинів даного виду;

Г) предмет методики розслідування злочинів.

14. Криміналістична методика розглядається як:

А) розділ криміналістики;

Б) науково обґрунтований процес застосування у практичній діяльності органів досудового слідства криміналістичних методів і засобів розкриття, розслідування і попередження певних видів злочинів;

В) як галузь криміналістики;

Г) як теорія профілактики злочинності.

15. Складовими криміналістичної методики як розділу криміналістики є:

А) спеціальні методики;

Б) окремі методики;

В) загальні методики;

Г) загальні положення.

16. Етапи розслідування поділяють на види:

А) основний;

Б) першочерговий;

В) наступний;

Г) підсумковий.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між назвами характеристики злочинів та їх змістом:

1. кримінально-правова характеристика;

2. кримінологічна характеристика;

3. криміналістична характеристика.

А) опис генезу злочину, його причин, умов вчинення, частоти повторюваності, розподіл злочинів за іншими ознаками, наприклад, віком, часом тощо;

Б) складає опис властивостей та ознак, які мають значення для розкриття механізму злочин, характеру слідів, що залишились, умов вчинення злочину та характеристики особи злочинця;

В) опис ознак, які відрізняють злочин від проступку, класифікація злочинів за видами, ступенем небезпеки тощо.

18. Розслідування як специфічна діяльність органів досудового слідства охоплює систему заходів методичного, тактичного та управлінського комплексу. Встановіть відповідність між назвами вказаних комплексів та їх змістом:

1. методичний комплекс;
2. тактичний комплекс;
3. управлінський комплекс.

А) передбачає систему тактичних прийомів, рекомендацій, комбінацій та рішень у межах проведення окремої слідчої дії чи тактичної комбінації, операції, які входять у методичний комплекс;

Б) передбачає систему заходів, які забезпечують у ході розслідування оптимальну взаємодію різних підрозділів, служб і відомств, а також безпосереднє кадрове забезпечення апарату розслідування;

В) передбачає систему слідчих дій та інших заходів, організація і послідовне виконання яких забезпечує мету розкриття, розслідування і попередження конкретного виду злочину.

19. Встановіть відповідність між підставами класифікації злочинів та їх різновидами:

1. класифікації злочинів, пов'язаних із суб'єктом злочину;
2. класифікація злочинів, пов'язаних з об'єктом злочину;
3. класифікації злочинів, пов'язаних з об'єктивною стороною злочину;
4. класифікації злочинів, пов'язаних із суб'єктивною стороною злочину.

А) за особою потерпілого;

Б) що вчиняються одноособово і групою;

В) вчинені із заздалегідь обдуманим умислом та з умислом, що раптово виник;

Г) за способом вчинення злочину.

20. Встановіть відповідність між назвами криміналістичних методик та їх змістом:

1. видові криміналістичні методики;
2. внутрішньовидові криміналістичні методики;
3. міжвидові криміналістичні методики;
4. позавидові криміналістичні методики.

А) об'єднані суттєвою криміналістично значимою ознакою без «прив'язки» до видів злочинів;

Б) відображені рекомендації з розслідування комплексів взаємопов'язаних злочинних дій, об'єднаних на підставі одночасного врахування кримінально-правових і криміналістичних критеріїв класифікації злочинів;

В) об'єднані видами злочинів, чітко визначеними у відповідних розділах особливої частини Кримінального кодексу України;

Г) підвиди чи різновиди, виділені з-поміж злочинів одного виду за криміналістично-значущими ознаками.

Тема 22. Розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи

Питання для самостійного опрацювання

1. Значення боротьби зі злочинами проти життя та здоров'я громадян, її особливості на сучасному етапі.

2. Криміналістична характеристика злочинів проти життя та здоров'я особи.

3. Завдання і тактика невідкладних слідчих дій та оперативно-розшукових заходів на початковому етапі розслідування.

4. Типові слідчі ситуації та слідчі версії у справах про вбивство, тілесні ушкодження.

5. Особливості розслідування вбивств, обумовлені способом їх скоєння. Встановлення особи загиблого.

6. Використання спеціальних знань при розслідування, встановлення мотивів скоєння злочинів.

7. Характеристика способів приховування злочинів проти життя та здоров'я особи.

8. Профілактика злочинів проти життя і здоров'я громадян.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Елементи криміналістичної характеристики вбивств».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Одним з визначальних елементів криміналістичної характеристики вбивств є:

А) спосіб вчинення вбивств;

Б) спосіб приховування вбивств;

В) час та місце вчинення злочину;

Г) характеристика особи злочинця та потерпілого.

2. Елементом етапу приготування до вбивства є:

А) вивчення даних про особу жертви;

Б) вибору способу позбавлення життя;

В) обрання власної тактики (способу) вчинення злочину;

Г) усі відповіді правильні.

3. Переміщення трупа в скрите місце, маскування, утоплення, закопування трупа і його частин, спотворювання обличчя часто свідчать про вчинення вбивства:

А) особою із числа найближчого оточення потерпілого;

- Б) душевнохворою особою;
- В) жінкою;
- Г) незнайомою особою.

4. Ознаки незвичних маніпуляцій з трупом (зняття й приховання одягу) або заподіяння множинних ушкоджень різних частин тіла часто свідчать про вчинення вбивства:

- А) особою, яка зловживає алкогольними напоями;
- Б) душевнохворою особою;
- В) серійним вбивцею;
- Г) неповнолітнім.

5. У більшості випадків потерпілими в кримінальних провадженнях про вбивства є:

- А) неповнолітні;
- Б) жінки;
- В) особи похилого віку;
- Г) чоловіки.

6. У кримінальних провадженнях про вбивства обов'язковою і невідкладною слідчою дією є:

- А) призначення судово-медичної експертизи;
- Б) слідчий експеримент;
- В) огляд місця події і трупа;
- Г) допит свідків.

7. Умисне заподіяння сильного фізичного болю або фізичного чи морального страждання нанесенням побоїв, мучення, інших насильницьких дій з метою спонукати потерпілого чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їхній волі – це:

- А) мордування;
- Б) побої;
- В) катування;
- Г) легке тілесне ушкодження.

8. Найбільш характерними проміжками часу заподіяння тілесних ушкоджень є:

- А) вранці (06-10.00);
- Б) вдень (12.00-17.00);
- В) вечірній час (18-24.00);
- Г) нічний час (01-06.00).

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. На загальній стадії огляду трупа досліджуються:

- А) зовнішній вигляд;
- Б) поза трупа і його положення на місці події;
- В) одяг на трупі;
- Г) тіло трупа і пошкодження на ньому.

10. На детальній стадії огляду трупа досліджуються:

- А) предмети, виявлені в одязі трупа;
- Б) зовнішній вигляд;
- В) знаряддя спричинення смерті у випадках, коли вони знаходяться безпосередньо на трупі, механічно сполучені з ним;
- Г) ложе трупа.

11. Способами вбивств, пов'язаних із заподіянням тілесних ушкоджень і виділенням крові є:

- А) побиття руками і ногами;
- Б) задушення-асфіксія (руками, петлею, закриття отворів рота і носа);
- В) утоплення;
- Г) заподіяння тілесних ушкоджень тупими предметами.

12. Способами вбивств, які не пов'язані із заподіянням тілесних ушкоджень і виділенням крові є:

- А) із використанням вибухових пристроїв;
- Б) скидання з висоти;
- В) задушення-асфіксія (руками, петлею, закриття отворів рота і носа);
- Г) використання високої або низької температури, що передбачає насильницьке залишення потерпілого у відповідних умовах.

13. Способами вбивств, пов'язаних із заподіянням тілесних ушкоджень і виділенням крові є:

- А) заподіяння смертельної травми шляхом наїзду автомобілем;
- Б) використання з метою вбивства радіоактивних матеріалів;
- В) ураження електрострумом;
- Г) скидання з висоти.

14. У кримінальних провадженнях про вбивства невідкладними слідчими діями є:

- А) призначення судово-медичної експертизи;
- Б) слідчий експеримент;
- В) допит свідків;
- Г) пред'явлення трупа для впізнання.

15. До матеріальних слідів, що залишилися в результаті вчинення вбивства відносяться:

- А) відображення, що виникають у пам'яті учасників й очевидців у зв'язку зі сприйняттям ними обставин вчинення вбивства;
- Б) труп потерпілого;
- В) сліди перебування на місці злочину;
- Г) відображення, що виникають у пам'яті осіб, які володіють відомостями, що мають значення для справи.

16. Найбільш типовим портретом «побутового вбивці» є:

- А) чоловік у віці від 18 до 50 років;
- Б) жінка у віці від 18 до 50 років;

В) особа, яка зловживає алкогольними напоями або наркотичними засобами, відрізняється антигромадською поведінкою, брутальністю, жорстокістю;

Г) особа, яка страждає психічними захворюваннями.

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між підставами класифікації способів вбивств та їх видами:

1. способи, які пов'язані із заподіянням тілесних ушкоджень і виділенням крові;

2. способи, які не пов'язані із заподіянням тілесних ушкоджень і виділенням крові.

А) заподіяння колото-різаних ран;

Б) отруєння;

В) заподіяння вогнепальних тілесних ушкоджень;

Г) ураження електрострумом.

18. Встановіть відповідність між підставами класифікації окремих версій у справах про вбивства та їх видами:

1) за мотивом і метою;

2) за особою злочинця;

3) за типом убивства;

А) злочин учинила одна особа, група осіб, група за попередньою змовою, група без попередньої змови, раніше судима особа, раніше не судима особа тощо;

Б) злочин учинено з корисливого мотиву, хуліганського мотиву, помсти, ревнощів, з метою приховання іншого злочину, з метою усунення конкурента тощо;

В) вбивство, вчинене з необережності, у стані необхідної оборони, у стані сильного душевного хвилювання тощо.

19. Встановіть відповідність у послідовності огляду трупа:

1.

2.

3.

4.

А) ушкодження на його тілі (розмір, кількість, форма, місце розташування);

Б) поза трупа;

В) загальні дані (стать, вік, зріст, особливі прикмети);

Г) одяг (його стан).

20. Встановіть відповідність між обставинами, які необхідно з'ясувати та питаннями, які ставляться на вирішення судово-медичної експертизи:

1. обставини злочину;

2. обставини, які передували вбивству;
3. інсценування розслідуваної події;
4. мотивів і мети злочину.

А) чи не змінювалася поза трупа;

Б) причина й час настання смерті;

В) чи є в крові потерпілого алкоголь й якому ступеню сп'яніння відповідає його концентрація;

Г) чи немає на тілі трупа слідів, характерних для насильницького статевого акту.

Тема 23. Розслідування злочинів проти власності

Питання для самостійного опрацювання

1. Джерела інформації про злочини проти власності.
2. Організація розшуку викраденого майна.
3. Виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів проти власності.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Елементи криміналістичної характеристики крадіжок, грабежів та розбійних нападів».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. Найбільш інформативним джерелом криміналістичної характеристики крадіжок виступають відомості про:

А) способи вчинення крадіжок;

Б) предмет злочинного посягання;

В) типову «слідова картина»;

Г) особу злочинця та потерпілого.

2. Який вид крадіжок є найбільш поширеним:

А) кишенькові крадіжки;

Б) крадіжки з приміщень;

В) крадіжки вантажів на транспорті;

Г) крадіжки матеріальних цінностей з підприємств, організацій.

3. Найбільш типовим часом скоєння квартирних крадіжок є:

А) вранці (06-08.00);

Б) вдень (09.00-17.00);

В) вечірній час (18-24.00);

Г) нічний час (01-06.00).

4. У злочинних групах загально-кримінального типу, що спеціалізуються на грабежах і розбоях, переважають особи:

А) чоловіки віком від 20 до 35 років;

- Б) чоловіки віком від 35 до 50 років;
- В) неповнолітні особи;
- Г) жінки віком від 20 до 35 років.

5. Найбільш поширеними видами судових експертиз, які проводяться під час розслідування грабежів та розбоїв є:

- А) судово-медичні;
- Б) криміналістичні;
- В) судово-психіатричні;
- Г) усі відповіді правильні.

6. Розпізнавання інсценування крадіжки проводиться на підставі вивчення:

- А) негативних обставин під час розслідування події;
- Б) результатів слідчого експерименту за перевіркою певного факту;
- В) даних допитів;
- Г) усі відповіді правильні.

7. Змістом методу «царської горілки» як способу проникнення до приміщення з метою крадіжки є:

- А) спільне розпивання алкогольних напоїв для отримання відомостей щодо місцезнаходження майна;
- Б) виведення з ладу (розчинення) механізму замка концентрованою сумішшю азотної і соляної кислот;
- В) немає правильної відповіді;
- Г) усі відповіді правильні.

8. Про негативні обставини інсценування крадіжок свідчать:

- А) незаймані пил чи павутиння на зовнішньому боці рами, нібито виламані ззовні;
- Б) наявність на місці події металевих ошурків, що вказує на перепилування, наприклад, дужок замка;
- В) немає правильної відповіді;
- Г) усі відповіді правильні.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. До групи експертиз, які призначаються для ідентифікації злочинця, знярядь злomu, взуття, транспортних засобів належать:

- А) дактилоскопічна експертиза;
- Б) трасологічна експертиза;
- В) товарознавча експертиза;
- Г) хімічна експертиза.

10. Для слідової картини крадіжок притаманні наступні сліди:

- А) переважно ідеальні сліди в пам'яті свідків;
- Б) переважно ідеальні сліди в пам'яті потерпілих;
- В) переважно матеріальні сліди злочинця (рук, ніг);
- Г) переважно матеріальні сліди знярядь злочину.

11. Злочинців, які вчиняють крадіжки, умовно поділяють на групи:
А) неповнолітні крадії;
Б) професійні крадії;
В) особи, які вчинили крадіжку вперше, або вчиняють їх нерегулярно внаслідок конкретних обставин;
Г) крадії похилого віку.

12. Типовими діями з підготовки до грабежу чи розбою є:
А) підготовка зброї чи предметів, які її замінюють, що необхідні злочинцям для подолання опору потерпілого;
Б) вибір способу нападу, у тому числі, переховування або збуту викраденого майна;
В) вибір об'єкта для таємного викрадення майна;
Г) вивчення об'єкта таємного викрадення майна.

13. Способи вчинення грабежів та розбоїв детермінуються об'єктивними факторами, якими є:
А) наявність у членів злочинного угруповання професійних знань та злочинного «досвіду»;
Б) особливості місця і часу вчинення злочинів;
В) соціальні, психологічні та фізичні особливості злочинців;
Г) знаряддя злочину.

14. Способи вчинення грабежів та розбоїв детермінуються суб'єктивними факторами, якими є:
А) наявність у членів злочинного угруповання професійних знань та злочинного «досвіду»;
Б) соціальні, психологічні та фізичні особливості злочинців;
В) особливості місця і часу вчинення злочинів;
Г) спрямованість діяльності злочинного угруповання.

15. Окремими версіями про зв'язок злочинців з потерпілим, його рідними, близьким оточення, які знають про наявність у нього цінностей або відвідували його помешкання є:
А) злочин вчинений особами, які мали досвід вчинення подібних злочинів, у тому числі раніше засудженими за майнові злочини;
Б) злочин вчинений особами, які не мають безпосереднього відношення до потерпілого, але при сприянні осіб з його ближнього оточення;
В) напад вчинений сторонніми і без сприяння осіб із близького оточення потерпілого;
Г) злочин вчинений особами, які не мають досвіду вчинення подібних злочинів.

16. При допиті потерпілого до групи запитань, що характеризують осіб, які вчинили грабiж або розбiй, необхідно включити:
А) зміст розмови нападників між собою та як вони називали один одного;

Б) які сліди на одязі та тілі нападників могли залишитися після того, як потерплий чинив опір;

В) чи не залишилось у потерпілого речі, відповідні викраденим;

Г) чи належить викрадене майно потерплого або іншим особам.

1.3. Встановити відповідність:

17. За характером зв'язку злочинних дій з особливостями місця їх учинення вирізняють три різновиди крадіжок. Встановіть відповідність між зазначеними критеріями та видами крадіжок:

1. місце заздалегідь обирається злочинцем та є одним із чинників формування способу приготування і вчинення крадіжки;

2. місце, яке пов'язане з предметом крадіжки;

3. крадіжки, в яких вибір місця реалізації злочинних дій є випадковим.

А) кишенькові крадіжки;

Б) квартирні крадіжки;

В) склади, будівельні майданчики та ін.).

18. Встановіть відповідність між групою способів учинення крадіжок з приміщень та їх різновидами:

1. способи, що виключають застосування будь-яких технічних засобів, - так званий «безінструментальний» метод;

2. способи із застосуванням технічних засобів, що полегшують реалізацію злочинного наміру;

3 способи вчинення крадіжок з приміщень, доступ до яких є вільним;

А) із використанням спеціально виготовлених злодійських інструментів («фомка», «гусяча лапа», «балерина», «слон», «пластир», «відмички», «вудочки», «крючки» та ін.);

Б) прохід крізь залишені відімкнутими вхідні двері квартир, господарських приміщень, лоджій та балконів, пролізання через сміттепроводи, сантехнічні вентиляційні шахти;

В) злом вхідних дверей та засувних пристроїв, у тому числі шляхом зруйнування корпусу дверей поштовхом плеча чи ноги.

19. Встановіть відповідність між групою способів проникнення в житло та їх різновидами:

1. способи, що виключають застосування будь-яких технічних засобів, - так званий «без інструментальний» метод;

2. способи із застосуванням технічних засобів, що полегшують реалізацію злочинного наміру;

3 способи вчинення крадіжок з приміщень, доступ до яких є вільним;

А) з використанням інструментів та знарядь, призначених для господарсько-побутових потреб (лом, сокира, цвяходер, стамеска та ін.);

Б) видавлювання шибок віконної рами поштовхом ноги;

В) використання заздалегідь викраденого ключа від вхідних дверей.

20. Для розслідування крадіжок особистого майна громадян, які вчинено з квартир, будинків, дач, характерні типові версії. Встановіть відповідність між ними та їх змістом:

1. щодо події злочину;
2. щодо осіб, причетних до вчинення крадіжки;
3. щодо місць можливого перебування злочинця;
4. щодо місць знаходження викраденого майна.

- А) крадіжка дійсно мала місце;
Б) сховано за місцем проживання, роботи злодія, його знайомих, родичів;
В) квартири; заміські дачі родичів, знайомих;
Г) вчинено особою з числа родичів потерпілого.

Тема 24. Розслідування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Питання для самостійного опрацювання

1. Криміналістична характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

2. Обставини, що підлягають встановленню при розслідуванні злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

3. Типові слідчі ситуації та дії слідчого на початковому етапі розслідування.

4. Особливості формування доказів. Призначення експертиз та місця їх проведення. Особливості проведення слідчих дій: огляд місця події, опитування. Допит потерпілих, свідків та підозрюваних.

5. Специфіка розслідування окремих видів злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи: зґвалтування, розбещення неповнолітніх. Початкові слідчі дії. Особливості огляду місця події та вилучення доказів.

6. Виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Завдання для самостійної роботи та самоконтролю знань студентів:

1. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань теми.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Розробити структурно-логічну схему «Елементи криміналістичної характеристики зґвалтувань».

4. Виконати тестові завдання:

1.1. Вибрати одну правильну відповідь:

1. У кримінальних провадженнях про зґвалтування обов'язковою і невідкладною слідчою дією є:

- А) призначення судово-медичної експертизи;
Б) слідчий експеримент;
В) допит свідків;
Г) огляд місця події.

2. При розслідуванні зґвалтувань особливе місце займає експертиза:

- А) дактилоскопічна;
- Б) судово-медична;
- В) трасологічна;
- Г) судово-біологічна.

3. До основних елементів криміналістичної характеристики зґвалтувань належать:

- А) слідова картина;
- Б) спосіб та місце вчинення злочину;
- В) особа злочинця та потерпілого;
- Г) усі відповіді правильні.

4. З метою з'ясування питання чи є на одязі підозрюваного та потерпілої особи які-небудь частки, які мають загальну групову належність, призначається експертиза:

- А) трасологічна;
- Б) судово-медична;
- В) матеріалів, речовин та виробів з них;
- Г) судово-біологічна.

5. Отримані при огляді місця події фактичні дані допомагають вирішувати сукупність завдань, які стоять перед слідчим, а саме:

- А) перевірити версії про інсценування зґвалтування;
- Б) встановити відповідність обстановки показанням потерпілої особи та інших учасників події;
- В) виявити, зафіксувати та вилучити сліди перебування злочинця та потерпілої особи на місці події;
- Г) усі відповіді правильні.

6. Типовим мотивом зґвалтування є:

- А) помста;
- Б) задоволення статевої пристрасті;
- В) хуліганські спонукання;
- Г) залякування потерпілої особи для задоволення вимоги передачі належного їм майна чи права на майно або вчинення будь-яких дій майнового характеру на користь вимагачів.

7. Типовими слідчими ситуаціями у справах про зґвалтування є:

- А) коли злочинець знайомий заявнику або встановлений слідством на початковому етапі розслідування;
- Б) коли зґвалтування вчинено невідомим злочинцем, потерпіла особа не знайома з насильником;
- В) коли зґвалтування вчинено відомим злочинцем, проте він зник з місця події.
- Г) усі відповіді правильні.

8. Типові матеріально-фіксовані сліди події лишаються:

- А) на тілі та одязі та одязі потерпілої особи;

- Б) на тілі та одязі гвалтівника;
- В) на місці вчинення злочину;
- Г) усі відповіді правильні.

1.2. Вибрати дві правильні відповіді:

9. Відповідно до того, як гвалтівник використовував вже існуючу ситуацію для посягання або ж створив для цього сприятливі умови, згвалтування поділяються на вчинені:

- А) шляхом доведення потерпілої особи до безпорадного стану;
- Б) раптово (у малолюдних місцях);
- В) з використанням обману;
- Г) згвалтування, вчинене після нетривалого спілкування з потерпілою особою.

10. За характеристикою взаємозв'язку злочинець – потерпіла особа згвалтування поділяються на:

- А) згвалтування потерпілої особи з якою гвалтівник короткотривало проводив вільний час;
- Б) шляхом доведення потерпілої особи до безпорадного стану;
- В) згвалтування потерпілої особи, з якою злочинець мав довготривалі стосунки;
- Г) після попередньої спроби познайомитися, безуспішних спроб статевої близькості за згодою.

11. Судово-психологічна експертиза під час розслідування згвалтувань призначається для вирішення таких питань:

- А) можливість запам'ятати в конкретній ситуації прикмети зовнішності людини, предметів, ділянок місцевості;
- Б) виявлення психічних захворювань як у підозрюваного, так і в потерпілої особи;
- В) наявність або відсутність стану фізіологічного афекту чи іншого емоційного стану;
- Г) для встановлення самого факту статевих зносин з потерпілою особою, дослідження слідів, що свідчать про їх насильницький характер, а також для визначення наслідків згвалтування.

12. Судово-медична експертиза під час розслідування згвалтувань призначається для вирішення таких питань:

- А) чи є тілесні ушкодження, характерні для згвалтування, їх давність;
- Б) чи мав місце факт контактної взаємодії одягу підозрюваного та потерпілої особи;
- В) чи не залишено сліди зубів на тілі підозрюваного потерпілою особою і навпаки;
- Г) чи вагітна заявниця, термін вагітності.

13. До групи гвалтівників, які не мають патологічних змін у психічній та статевій сфері відносять:

А) гвалтівників з різноманітними аномаліями психіки;
Б) хронічних алкоголіків, наркоманів, а також осіб, раніше засуджених за злочини проти статевої свободи і статевої недоторканості особи та інші насильницькі злочини;

В) гвалтівників з патологічними проявами статевого потягу;
Г) неповнолітніх гвалтівників.

14. У кримінальних провадженнях про зґвалтування першочерговими слідчими діями є:

А) призначення судово-медичної експертизи;
Б) слідчий експеримент;
В) допит потерпілого;
Г) освідування.

15. У слідчій ситуації, коли злочинець знайомий заявнику або встановлений слідством на початковому етапі розслідування, виділяють два основні напрями розслідування:

А) встановлення особи злочинця, його розшук, затримання та викриття;
Б) перевірка правдивості заяви потерпілої особи про зґвалтування і доведення вини;

В) у разі обмови перевірка невинуватості певної особи;

Г) дослідження матеріальної обстановки на місці події, виявлення, збирання і фіксація доказової та орієнтуючої інформації про подію злочину і особу злочинця, який зник.

16. Найбільш характерними проміжками часу вчинення зґвалтувань є:

А) ранкові години (06-10.00);
Б) денні години (15-17.00);
В) пізні вечірні години(21–22.00);
Г) перші нічні години (23.00).

1.3. Встановити відповідність:

17. Встановіть відповідність між критеріями формування та видами криміналістичної класифікації зґвалтування і окремими підвидовими методиками розслідування:

1. за особою злочинця;
2. за ситуативною картиною.

А) злочин учинено батьком(усиновителем) або іншим родичем потерпілого;

Б) зґвалтування із садистським характером;

В) зґвалтування, поєднане з убивством на сексуальному ґрунті;

Г) злочин учинено однолітком потерпілого;

18. Встановіть відповідність між критеріями формування та видами криміналістичної класифікації зґвалтування і окремими підвидовими методиками розслідування:

1. за особою злочинця;

2. за ситуативною картиною.

А) зґвалтування, поєднане з убивством на сексуальному ґрунті;

Б) зґвалтування, вчинене за обставин провокації з боку потерпілої особи тощо;

В) злочин учинено групою осіб;

Г) злочин учинено особою, яка має вади психічного здоров'я на сексуальному ґрунті тощо.

19. Встановіть відповідність між підставою класифікації та способом вчинення зґвалтування:

1. відповідно до того, як гвалтівник використовував вже існуючу ситуацію для посягання або ж створив для цього сприятливі умови;

2. за способом впливу на потерпілу особу і подолання її опору;

3. за характеристикою взаємозв'язку злочинець – потерпіла особа.

А) зґвалтування незнайомої особи;

Б) з використанням обману;

В) з використанням безпорадного стану потерпілої особи;

Г) після попередньої спроби познайомитися, безуспішних спроб статевої близькості за згодою;

Д) шляхом різного роду залякувань, погроз та жорстокого фізичного впливу;

Е) зґвалтування потерпілої особи, з якою злочинець перебував у родинних стосунках, у тому числі малолітньої й неповнолітньої.

20 Встановіть відповідність між видом судової експертизи та випадками її призначення у справах про зґвалтування:

1. цитологічна;

2. судово-біологічна;

3. судово-медична;

4. матеріалів, речовин та виробів з них.

А) для дослідження плям крові, виявлених на одязі, білизні та тілі підозрюваного і потерпілої особи, дозволяє встановити статеву належність крові, визначити її групову належність та ін.;

Б) для встановлення самого факту статевих зносин з потерпілою особою, дослідження слідів, що свідчать про їх насильницький характер, а також для визначення наслідків зґвалтування;

В) для визначення статевої належності волосся і часток тканин людини та ін.;

Г) для з'ясування питання чи є на одязі підозрюваного та потерпілої особи які-небудь частки, які мають загальну групову належність.